

Foto: Kroktjern, Heglandsheia

ÅRSBERETNING 2017

Innhold

1. Rådmannens innledning	4
2. Generell informasjon	6
2.1 Politisk organisering	6
2.2 Kommunens folkevalgte	6
2.3 Kommunens administrasjon mv.	7
Administrativ organisering av kommunen, gjeldene fra 01.05.2017.	8
Nøkkeltall – Årsverk og sykefravær:	8
Nøkkeltall - Årsverk	9
Etikk	9
Likestilling	9
Diskriminering	10
Sykefravær	10
2.4 Folketall og befolkningsutvikling	10
3. Kommunal økonomi	12
3.1 Driftsregnskapet 2017 – avvik i forhold til budsjett	12
3.2 Netto driftsresultat – utviklingstrekk	14
3.3 Investeringsregnskapet m/finansiering	15
3.4 Balanseregnskapet	18
3.5 Utviklingen av noen utvalgte økonomiske nøkkeltall	19
Nøkkeltall 1: Økonomisk balanse målt ved netto driftsresultat	19
Nøkkeltall 2: Disposisjonsfond i % av driftsinntekter	19
Nøkkeltall 3: Netto lånegjeld i % av driftsinntekter	20
Nøkkeltall 4: Avvik fra budsjett	21
Lønnsutgifter i % av totale driftsutgifter	22
Likviditet	22
3.6 Økonomiske utfordringer - Oppsummering	22
4. Rammeområde A: Administrative og politiske fellestjenester	24
4.1 Økonomi – totale rammer	24
4.2 Tjenestemråde A1: Politisk styring og kontrollorganer	24
4.3 Tjenestemråde A2: Fellestjenester	24
4.4 Tjenestemråde A3: Sentraladministrasjonen	25
5. Rammeområde B: NAV NOME	28
5.1 Økonomi – totale rammer	28
5.2 Organisering-årsverk, fravær	28
5.3 Oppgaver, aktivitet og resultat	28
6. Rammeområde C: Nome statlig mottak	30
7. Rammeområde D: Kirkelige formål	31
8. Rammeområde E: Oppvekst	32
8.1 Økonomi – totale rammer:	32
8.2 Tjenestemråde E1 Etatsadministrasjon og fellestjenester	34
8.3 Tjenestemråde E2 Voksenopplæring	34
8.4 Tjenestemråde E3 Grunnskolen inkl. skolefritidsordning (SFO)	34
Læringsresultater	35
8.5 Tjenestemråde E4 Barnehager	37
9. Rammeområde F: Helse- og omsorg	39

9.1 Økonomi – totale rammer	39
9.2 Tjenesteområde F1: Administrative og andre fellesfunksjoner	39
9.3 Tjenesteområde F2: Helsetjenester	40
9.4 Tjenesteområde F3: Institusjonstjenester	43
9.5 Tjenesteområde F4: Hjemmetjenester	44
10. Rammeområde G: Barnevern.....	46
10.1 Økonomi – totale rammer	46
10.2 Fristoverskridelser.....	46
10.3 Plassering av barn utenfor hjemmet.....	47
11. Rammeområde H: Kultur, plan og utvikling	48
11.1 Økonomi – totale rammer	48
11.2 Tjenesteområde H1: Kulturadministrasjon og fellestjenester	49
11.3 Tjenesteområde H2: Kulturvern og museer	49
11.4 Tjenesteområde H3: Nøye kulturskole	49
11.5 Tjenesteområde H4: Kulturtiltak barn/unge og funksjonshemmede.	50
11.6 Tjenesteområde H5 Andre kulturaktiviteter	50
11.7 Tjenesteområde H6: Reiseliv	51
11.8 Tjenesteområde H7: Næring	51
11.9 Tjenesteområde H8: Strategisk planlegging	51
11.10 Tjenesteområde H9: Nøye bibliotek	51
12. Rammeområde I: Teknisk sektor	52
12.1 Økonomi – totale rammer	52
12.2 Tjenesteområde I1: Administrasjon og fellestjenester.....	52
12.3 Tjenesteområde I2 Byggesak, GIS og oppmåling	52
12.4 Tjenesteområde I3: Kommunalteknikk eks. vann og avløp.....	54
12.5 Tjenesteområde I4 Eiendomsforvaltning.....	55
13. Rammeområde J og K: Vannforsyning og avløp.....	56
13.1. Totale rammer	56
13.2 Tjenesteområde J Kommunalteknikk - Vannforsyning	56
13.3 Tjenesteområde K Kommunalteknikk – avløp	57
14. Midt-Telemark brann- og redningstjeneste (MTBR).....	59
14.1 Økonomi	59
14.2 Feiing	60

1. Rådmannens innledning

I innledningen til årsberetningen for 2016 oppsummerte rådmannen den økonomiske situasjonen slik;

*Akkumulert «underskudd» er nå til sammen 10,6 mill., 8,0 mill. for 2014 og 2,6 mill. for 2015. Samtidig viser regnskapet for 2015 et merforbruk på driftsområdene ansvar 1, ansvar 2 og ansvar 3 på til sammen 13,7 mill! Med dette som bakgrunn må vi bare konstatere at omfanget av driftsreduserende tiltak må bringes videre fra et nivå betydelig til et nivå omfattende. Ikke bare er det nok å redusere driften i seg selv, men de driftsreduserende tiltakene må i all hovedsak bestå av tiltak som gir en varig reduksjon i driftsnivået.
...I tillegg til de mer akutte kostnadsutfordringene bidrar den negative befolkningsutviklingen til å svekke det økonomiske handlingsrommet ytterligere.*

For 2016 oppnådde vi et Nto driftsresultat på 14,3 mill. og første året i «snuoperasjonen» var bragt i havn. Med et Nto driftsresultat for 2017 på 14,0 mill., et driftsoverskudd på 6,5 mill. og nedbetaling av underskuddet ett år før plan, er også år to i snuoperasjonen på plass med god margin. Dette er et resultat av omstillingstiltak, tett budsjettoppfølging fra de ansvarlige gjennom året og større inntekter enn det vi har kunnet forutse. Jeg vil understreke betydningen av at samtlige rammeområder har hatt et mindreforbruk. Uten fokus på varige driftsreduserende tiltak, realistiske budsjetter og god økonomistyring i hele virksomheten ville ikke dette vært mulig.

Med de utsiktene kommunen har for økonomien i årene fremover må dette arbeidet videreføres med minst like stor styrke. Det knytter seg stor usikkerhet til kommunens fremtidige økonomiske rammer i en situasjon med betydelige strukturendringer i kommunesektoren, usikkerhet om vi får beholde nivået på eiendomsskatteinntekter, om de distriktpolitiske virkemidlene vil bli videreført og ikke minst om vi vil beholde den reduserte arbeidsgiveravgiften (DA). Sett i lys av denne usikkerheten, så er målsettingene om økonomisk resultat for økonomiplanperioden heller satt for lavt enn for høyt med hensyn til driftsresultat og fondsavsetninger.

Folketall og befolkningsendringer er en god målestokk på "helsetilstanden" i kommunene. Det er en tett kobling mellom folketallsutvikling og grunnlaget for statlige, økonomiske rammeoverføringer til kommunene. En svakere vekst enn gjennomsnittet vil gi reduserte overføringer og en nedgang i folketallet kan vise seg å få svært negative konsekvenser for kommunens økonomi.

Pr. 1. januar 2018 hadde Nome et folketall på 6 609 innbyggere. Dette er en økning på 24 i løpet av 2017, noe som tilsvarer 0,4 %. I 2016 økte vi med 51 innbyggere (0,78%). Vi har dermed «tatt tilbake» 75 av de innbyggerne vi mistet i årene 2013-2015. I 2015 alene mistet vi 96 innbyggere, noe som den gang ble beregnet å gi et inntektstap på 8 mill. kroner. Men vi har fortsatt fødselsunderskudd. Dersom vi kan klare å komme i pluss på dette måltallet, kan vi se lysere på fremtiden. Det kan vi også dersom klarer å snu en negativ innenlandsk flytting i positiv retning – vi må øke innflyttingen til Nome kommune! I Telemark hadde kun 8 kommuner positiv befolkningsutvikling i løpet av 2017, Bø hadde med sine 3,2 % den klart beste utviklingen i Telemark og er faktisk på en nasjonal vekststopp!

Sykefraværet i Nome har stabilisert seg på rundt 8,5 %. I 2017 var resultatet 8,7 %. Dette er høyt, men ligger allikevel under gjennomsnittet for landet. Sett i forhold til målsettingen om å redusere sykefraværet til 7,5 %, er vi allikevel langt fra målet og sykefraværarbeidet vil kreve stor oppmerksomhet også i årene som kommer.

Etter ferdigstillingen av den nye Holla 10-årige skole, og byggingen av nytt bibliotek ved samfunnshuset på Ulefoss, har vi nå en bestand av svært moderne og veltilpassede formålsbygg som samlet danner et godt grunnlag for utviklingen av tjenestetilbudet på våre kjerneområder. Vi er allikevel ikke ferdige med å investere i sentral infrastruktur. Det neste som nå kommer vil være investeringer for å møte den demografiske utviklingen i kommunen, hvor vi uavhengig av hva vi klarer å oppnå av folketallsutvikling, vil få en sterk økning i antall eldre med behov for tilrettelagte boliger og sykehjemsplasser.

I tillegg til å holde «orden i eget hus», er primæroppgaven for kommunen å være (lokal)samfunnsutvikler. Kommunen gjør det ikke bedre enn utviklingen i lokalsamfunnet tilsier. En kommune som omfattes som positiv og i utvikling av omgivelsene, som har en positiv «image», er som oftest en kommune som preges av mye aktivitet og som vokser i folketall.

Telemarksforskning har gitt viktig ny kunnskap om hva som karakteriserer kommuner som vokser. Veksten til disse kommunene bygger på 3 pilarer;

- Bostedsattraktivitet
- Bedriftsattraktivitet
- Besøksattraktivitet

I tillegg til god økonomistyring, må denne kunnskapen være fundamentet for et videre arbeid med å skape vekst også i Nome kommune. Grunnlaget for en slik vekst vil ligge i utviklingen av tettstedene med økt attraktivitet for bosetting og vekst i antall arbeidsplasser lokalt og regionalt. Vi har allikevel et stort fortrinn i nærheten til Grenland. Selv med liten vekst i Grenland vil det allikevel kunne gi støtte for vekst i egen kommune, dersom bostedsattraktiviteten er høy nok. Dette er elementer som må bygges inn i den nye kommuneplanen som er under arbeid.

Den nye kommuneplanen skal bli et verktøy for samfunnsutvikling og vekst i Nome kommune.

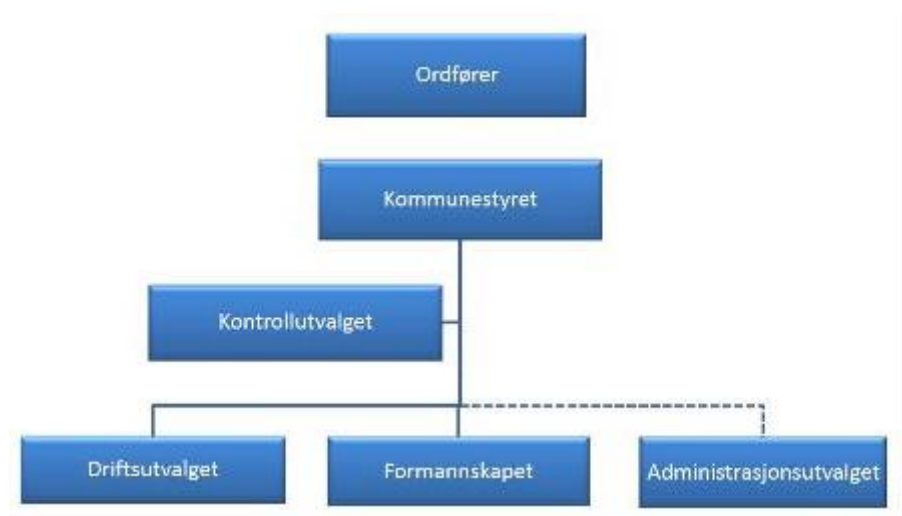
Parallelt med økonomistyringsarbeidet, må hele organisasjonen være opptatt av fornying, kvalitet og utvikling i tjenesteproduksjonen. Fornyingsarbeidet skal legge grunnlaget for en effektiv kommunal forvaltning i årene fremover og skal gi oss kraft til å møte fremtiden. En av de viktigste driverne i fornyingsarbeidet vil være å møte kravene til digitalisering på alle tjenesteområdene og i innbyggerdialogen.

Med bakgrunn i det svært gode økonomiske resultatet vi oppnådde for 2017 og det store arbeidet som er nedlagt i virksomheten gjennom hele året, vil jeg rette stor takk til alle ansatte for utmerket innsats for kommunens innbyggere og for Nome kommune som arbeidsplass og organisasjon.

Bjørn Gunerius Andersen
Rådmann

2. Generell informasjon

2.1 Politisk organisering

2.2 Kommunens folkevalgte

Oversikt over kommunestyrets medlemmer i inneværende periode 2015 – 2019

Arbeiderpartiet:	Kristelig folkeparti:
Björg Tveito Lundefaret (ordfører)	Stian Refsdal
Gro Rønningen	
Knut Helkås Dahl	Venstre:
Anders Skogheim	Bjørn Olav Haukelidsæter (uavh. fra 02.09.16)
Siw Haugland Børresen	
Tormod Halvorsen	Høyre:
Rolf Fredrik Andersen	Stig Halfdan Kjeldal (varaordfører)
Britt Gursli Tobro	Hans G. Jørgensen
Trond Gunnar Skippervold-Hansen	Jarl-Håvard Borgen
Bjørn Ove Nordskog	
Toralf Orekåsa	Fremskrittspartiet:
Gunn Reidunn Tufte	Gry Anette R. Amundsen
	Tove Karin Aandahl
Sosialistisk venstreparti:	Knut Bjørn Kjellberg
Mette Sanden	Bjarne Hermansen
Senterpartiet	Senterpartiet:
Torunn Brukåsa Kleiva	Gry-Beate Nordskog
Anders Hjelseth	Tom Vidar Slåtta
Anita Høidalen	Vidar Høglid
	Anne Birgit Kleiva

Antall møter og saker i de forskjellige politiske utvalg 2017:

Utvalg	Antall møter	Antall saker
Kommunestyret	9	109
Formannskapet	19	100
Driftsutvalget	9	90
Eldrerådet	7	23
Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne	6	21
Administrasjonsutvalget	5	21

2.3 Kommunens administrasjon mv.

Rådmannen er kommunens øverste administrative leder.

Kommunen er fra 01.05.2017 organisert med 2 stabsenheter og 3 etater. Rådmannen, personal- og organisasjonssjefen, økonomisjef og de 3 etatssjefene sammen med leder av NAV Nome utgjør rådmannens ledergruppe.

Etter omorganiseringen var disse ledere for følgende etater/staber:***Rådmann***

Bjørn G. Andersen

Etat:

- * Helse- og omsorg
- * Oppvekst
- * Samfunnsutvikling

Etatssjefer:

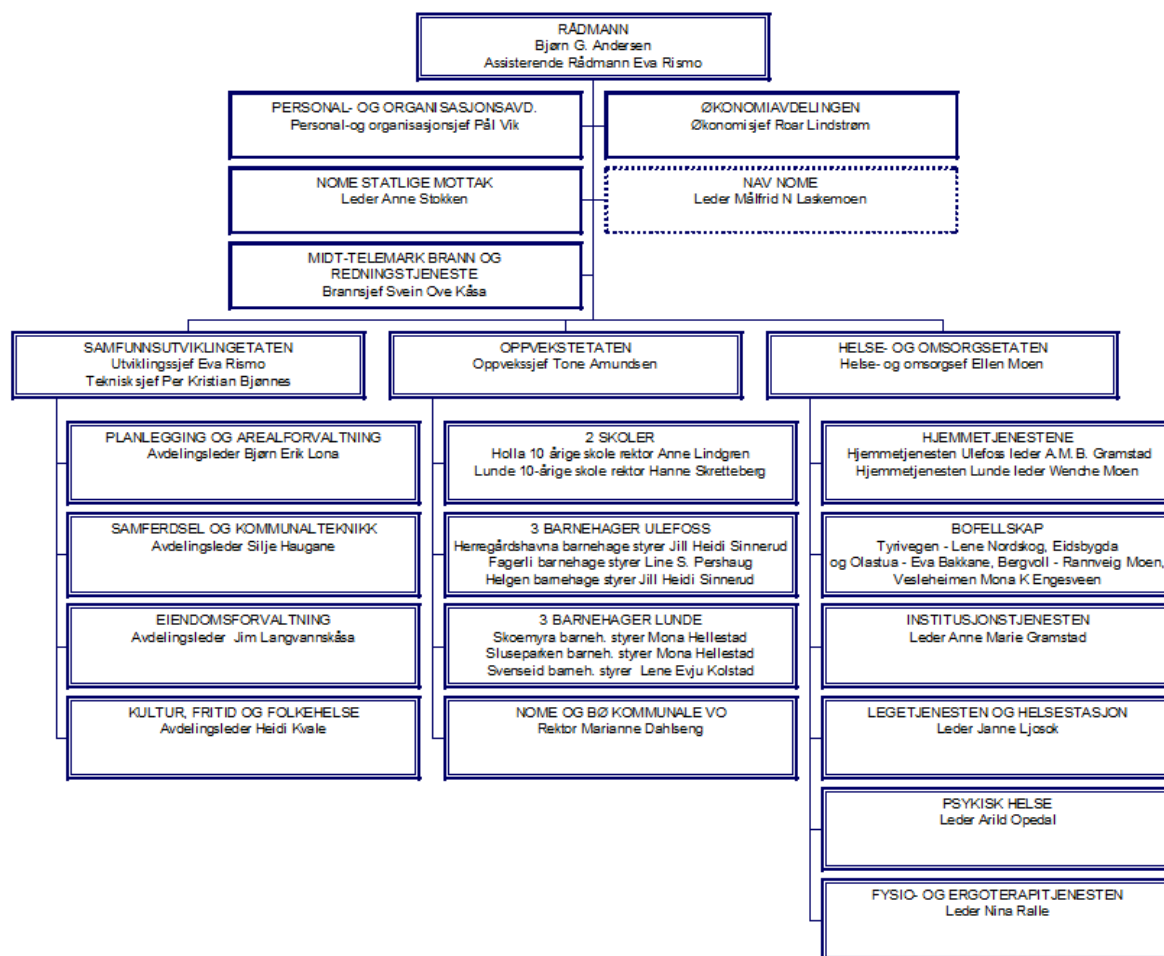
Helse- og omsorgssjef Ellen Moen
Oppvekstsjef Tone Amundsen
Utviklingssjef/assisterende rådmann Eva Rismo og teknisk sjef Per Kristian Bjønnes

Stabssjefer:

- * Personal- og organisasjon
- * Økonomi

Personal- og organisasjonssjef Pål Vik
Økonomisjef Roar Lindstrøm

Administrativ organisering av kommunen, gjeldene fra 01.05.2017.

Nøkkeltall – Årsverk og sykefravær:

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Antall ansatte	740	753	791	787	705	724	716	703
Antall årsverk	540	546	569	556	540	534	540	549
Menn	19 %	19 %	19 %	19 %	20%	20%	20%	20%
Kvinner	81 %	81 %	81 %	81 %	80%	80%	80%	80%
Sykefravær kvinner		8,5 %	8,9 %	10,9 %	9,6	9,3	9,4	9,7
Sykefravær menn		5,4 %	5,7 %	5,1 %	3,6	5,3	4,8	4,4
Samlet sykefravær	7,7 %	7,9 %	8,3 %	9,8 %	8,4	8,5	8,4	8,7

Tallene for 2012 og 2013, spesielt på antall ansatte, kan være noe høye da rapporteringsverktøyet i Visma har vært nytt og det har vært parametere som har vært feil satt. Blant annet vikariater og engasjerte kan være tatt med i beregningene. Fra 2014 er det ansettelsesprosenten for faste stillinger, ansatte på arbeidsavklaringspenger og de med permisjon uten lønn som kommer frem. Det må presiseres at alle stillingene på fylkesbiblioteket er tatt med i beregningene frem til 2015. Dette er ikke presist da ca. 8,5 årsverk har tilhørt fylkeskommunen. Dette er endret i tall fra 2016.

Nøkkeltall - Årsverk

Årsverk	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Sentraladministrasjon	22,0	22,1	22,4	21,6	19,1	18,3	16,5	16,9
Helse- og omsorg	227,6	238,5	252,1	249	234	230	236	243,6
Skole- og barnehage	196,5	195,3	199,1	194	200	200	202	203,6
Samfunnsutvikling inkl MTBR eks biblio								67
Teknisk inkl. MTBR	51	53,9	54,1	52	56,7	55	55,1	-
KN - KPU	11	12	15,4	12	7,8	6,8	12,3	-
Nome statlige mottak	7	7	9,3	9,0	8,0	8,0	9,0	8
NAV	8,4	8,6	8,9	8,0	7,0	8,0	9,4	8
Biblioteket	11	11	11	10	9	9,2	-	2,4
Sum	540	546	569	556	540	536	540	549

(Tallene kan variere noe avhengig av tidspunkt rapportene er kjørt og feilmarginer. Har ikke tatt med tall fra før 2010 når det gjelder årsverk da skolenedleggelse og overføring av personell til NAV osv. er endret i statistikken). Årsverkstallene er basert på de i fast ansettelse, permisjon uten lønn og ansatte på arbeidsavklaringspenger. De med arbeidsavklaringspenger er ikke tatt med tidligere men vil være mest riktig å ta med i grunnlaget da disse også har en fast stilling i kommunen.

Innenfor **sentraladministrasjonen** er 2,3 årsverk knyttet opp mot frikjøp av tillitsvalgte og verneombud.

Etikk

For å sikre en høy etisk standard i Nome kommune blir det allerede ved ”Kurs for nytilsatte” informert grundig i egen leksjon om hvilke etiske standarder som etterstrebes. Her eksemplifiseres grensetilfeller.

Dette temaet blir også jevnlig diskutert på personalmøter i avdelingene, men ikke etter fast mønster. Kommunen har i 2012 og 2013 også hatt fokus på etisk refleksjon i ledergruppa gjennom to samlinger. I 2014 har også en tverrsektoriell gruppe laget en «etikklakat» for Nome kommune. Etiske retningslinjer er nye og det er laget ny retningslinje for bruk av sosiale medier.

Likestilling

Som det kommer frem av tabellen over er 80 % av kommunens ansatte kvinner. Innenfor helse- og omsorg, renhold og barnehage er et fåtall menn representert. Det er vanskelig å rekruttere menn inn i disse avdelingene.

Innenfor skole er også kvinner i klart flertall med noen flere menn representert.

I administrative stillinger på rådhuset er menn i flertall spesielt på teknisk avdeling.

Lønnsnivået innenfor de forskjellige avdelinger er her helt nøytralt og styrt for det aller meste av tariff. Forhandlinger med organisasjonene om lønn i Nome kommune er basert på grupper og lite på individuelle kriterier.

Der vi kan se forskjeller på grupper er i all hovedsak på teknisk avdeling hvor ingeniørene har noe høyere lønn enn grupper med like lang utdanning innenfor for eksempel Helse – og

omsorg. Når vi tar med kortere arbeidstid i forbindelse med turnus, blir nok dette mer utjevnet uten at dette er regnet på lokalt.

Diskriminering

Nome kommune ved personalavdelingen gjennomfører hvert tredje år medarbeiderundersøkelse for de ansatte. Dette har tidligere vært gjort gjennom kommuneforlagets ”bedrekommune.no”, sist gjennomført høsten 2011. På spørsmål rundt ”Mobbing, diskriminering og varsling” er gjennomsnittlig score 5,1 noe som er 0,2 poeng bedre enn landsgjennomsnittet. Dersom enkelte avdelinger scorer lavt på denne dimensjonen vil AMU gå dypere inn i saken for å finne ut av dette. Vår 2016 ble ny medarbeiderundersøkelse (10 faktor) gjennomført. Dette er en ny medarbeiderundersøkelse som er utarbeidet mellom KS og BI og vi har derfor ikke sammenligningsgrunnlag mot landsgjennomsnitt på denne.

Sykefravær

Som det fremgår av tabell (over) har sykefraværet i Nome stabilisert seg på et snitt rundt 8,5 %. (8,7 % i 2017). Administrativ og politisk målsetting er på 7,5 %. Det jobbes på flere nivåer for å nå dette, men det er ressurskrevende å jobbe aktivt med sykefravær og vi har ingen dedikerte ansatte til dette. Det kan stilles spørsmål om tiden er inne for å ansette dedikerte ressurser for å jobbe mot redusert sykefravær i kommunen. Kommunestyret har også vedtak i budsjettmøte om at rådmann skal lage en plan for reduksjon av sykefraværsarbeidet i kommunen.

De siste årene har lederne på den enkelte arbeidsplass hatt tidligere og tettere oppfølging av den sykemeldte. Lederne deltar også på jevnlige møter med personal- og organisasjonssjef og Nav arbeidslivssenteret for oppfølging. I 2015-2017 har det vært et spesielt fokus på sykefraværet i barnehagene i Nome som har ligget høyt på sykefraværsstatistikken over flere år. Dette er riktignok et område med høyt sykefravær også på landsbasis. På slutten av 2017 har det startet opp et prosjekt innenfor hjemmetjenesten Eidsbygda/Olastua og hjemmetjenesten i Lunde med tanke på å få ned sykefraværet.

AKTIV i ny form samler mange deltagere til diverse trening på Dagsrud. Det er fortsatt god aktivitet på treningssenter på Dagsrud hvor spinning og styrketrening er blant aktivitetene. Personalavdelingen er veldig tilfreds med dette tilbudet til ansatte og innbyggere og det har blitt oppfattet veldig positivt av de som er brukere av tilbudet.

2.4 Folketall og befolkningsutvikling

Folketall og befolkningsendringer er en mye brukt målestokk på ”helsetilstanden” i kommunene. Økt folketall indikerer en positiv utvikling, mens nedgang oppfattes som et faresignal og gir grunnlag for bekymring. Det er en tett kobling mellom folketallsutvikling og grunnlaget for statlige, økonomiske rammeoverføringer til kommunene. En svakere vekst enn gjennomsnittet eller en forholdsvis liten nedgang i folketallet kan vise seg å få svært negative konsekvenser for kommunens økonomi.

Pr. 1. januar 2018 hadde Nome et folketall på 6 609 innbyggere. Dette er en økning på 24 i løpet av 2017, noe som tilsvarer 0,4 %. I Telemark hadde kun 8 kommuner positiv befolkningsutvikling i løpet av 2017, mens 10 kommuner hadde nedgang i folketallet. Bø

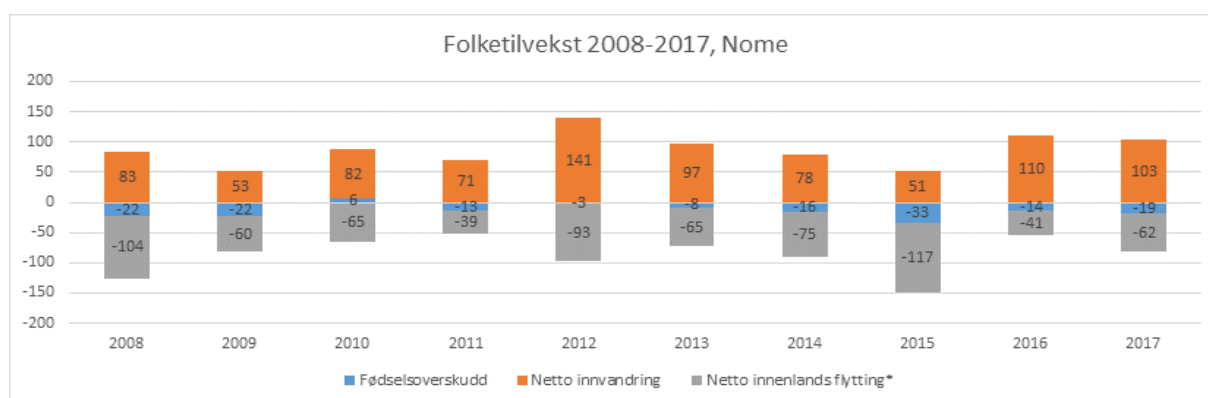
(3,2 %) har den klart beste utviklingen i Telemark. Nome innehar delt 4. plass i fylket. I **Telemark** som helhet var det 173 391 innbyggere pr. 1. januar 2018. Dette er kun 84 innbyggere høyere enn ved inngangen til 2017. Veksten i landet som helhet er på 0,7 %.

Folketallsutviklingen er styrt av noen få komponenter:

- forholdet mellom antall fødte og døde (fødselsoverskudd/underskudd)
- netto innvandring
- netto innenlands flytting.

Oversiktene nedenfor viser utviklingen i Nome de siste 10 år:

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Folketilvekst	-44	-30	34	18	46	18	-13	-96	51	24
Fødselsoverskudd	-22	-22	6	-13	-3	-8	-16	-33	-14	-19
Netto innvandring	83	53	82	71	141	97	78	51	110	103
Netto innenlands flytting	-104	-60	-65	-39	-93	-65	-75	-117	-41	-62

Oversiktene viser en nedgang i folketallet på 96 personer i 2015 – etterfulgt av en folketilvekst på samlet 75 personer i 2016 og 2017.

Det har vært fødselsunderskudd i 9 av de 10 siste år. Netto innvandring er i overkant av 100 personer både i 2016 og 2017, og er den komponenten som bidrar til den samlede folkeveksten. Netto innenlands flytting er negativ med samlet om lag 100 personer de 2 siste år, men flyttetallene er litt mindre negativ enn perioden forut (årene 2012 – 2015).

3. Kommunal økonomi

3.1 Driftsregnskapet 2017 – avvik i forhold til budsjett

AVVIK - BUDSJETT/REGNSKAP 2017	Budsjett	Regnskap	Avvik
	2017	2017	+ betyr overskudd
Beløp i hele 1.000 kr			- betyr underskudd
Fellesinntekter:	-451 785	-452 865	1 080
Herav :			
Skatt formue og inntekt	-145 775	-146 102	327
Statlig rammetilskudd	-224 500	-224 350	-150
Eiendomsskatt netto	-22 500	-22 877	377
Konsesjonsavgifter	-460	-468	8
Konsesjonskraftinntekter	-2 800	-2 836	36
Statstilskudd flyktninger	-26 370	-26 843	473
Rente og avdragskompensasjon	-1 970	-1 970	0
Vertskommunetilskudd psyk utviklingsh	-25 060	-25 067	7
Vertskommunetilskudd asylmottak	-2 350	-2 352	2
Netto finansutgifter:	24 639	23 905	734
Herav:			
Renteutgifter	12 259	11 338	921
Renteinntekter	-1 700	-1 655	-45
Avdrag på løpende lån	20 000	20 182	-182
Utbytte Midt-Telemark Energi	-5 920	-5 960	40
Utbytte Midt-Telemark Kraft	0	0	0
Felles formål utenom rammeområdene:	9 350	10 005	-655
Herav:			
Avregning pensjonspremie + premieavvik	-4 900	-4 881	-19
Avskrivning av premieavvik foregående år	6 600	6 641	-41
Periodisering variabel lønn	3 000	3 897	-897
Oppretting av tidligere års feil	0	-505	505
Avsetning til kraftfondet	460	468	-8
Inndekking regnskapsunderskudd 2014/15	3 125	3 125	0
Bruk av regnskapsoverskudd 2016	-2 801	-2 801	0
Finansiering av investeringer	3 866	3 866	0
Avsetning renter til bundne fonds	0	195	-195
SUM fellesinntekter/fellesutgifter	-417 796	-418 955	1 159
Rammeområdene:	417 796	412 474	5 322
Herav:			
A: Administrative og politiske fellestjenester	26 656	25 988	668
B: NAV Nome	32 862	31 855	1 007

AVVIK - BUDSJETT/REGNSKAP 2017	Budsjett	Regnskap	Avvik
	2017	2017	+ betyr overskudd
Beløp i hele 1.000 kr			- betyr underskudd
C: Nome statlige mottak	200	-290	490
D: Kirkelige formål	6 489	6 491	-2
E: Oppvekstsektoren	119 291	118 546	745
F: Helse- og omsorg unntatt barnevern	175 281	174 316	965
G: Barnevern	15 611	14 312	1 299
H: Kultur- plan- og utviklingsavdelingen	15 491	15 239	252
I: Teknisk sektor ekskl vann og avløp	35 611	35 581	30
J: Teknisk sektor: Vann	-3 904	-3 822	-82
K: Teknisk sektor: Avløp	-5 522	-5 309	-213
L: Midt-Telemark Brann og redning	-270	-433	163
SUM MINDREFORBRUK DRIFT	0	-6 481	6 481

Kommentarer til tabellen foran:

Driftsregnskapet for 2017 framkommer med et samlet netto mindreforbruk (driftsoverskudd) på 6,481 mill. kr. Driftsoverskudd i en kommune er å forstå som mindreforbruk sammenholdt med de bevilgninger kommunestyret har satt av i budsjettet til ulike formål.

Som kjent ble det – etter budsjettregulering i desember – forutsatt å dekke inn til sammen 3,125 mill. kr av tidligere års driftsunderskudd. Denne forutsetningen er oppfylt. Det innebærer at kommunen har kvittet seg med gamle driftsunderskudd ett år tidligere enn forutsatt i opprinnelig forpliktende plan overfor Fylkesmannen. Alt ligger til rette for utmelding av ROBEK-registeret til sommeren.

Avvik innenfor driftsrammeområdene:

Samlet ble det i budsjettet stilt til disposisjon netto om lag 417,8 mill. kr. Regnskapet viser et forbruk på om lag 412,5 mill. kr, dvs. et samlet mindreforbruk på om lag 5,3 mill. kr. Det utgjør om lag 1,3 % av det samlede netto budsjett stilt til disposisjon.

Samtlige rammeområder kan vise til mindre forbruk enn budsjettet. Det samme var tilfelle i 2016. Dette er spesielt gledelig, og viser at budsjett disiplinen har vært god i en krevende tid for kommunen. Samlede netto utgifter til rammeområdene på 412,5 mill. kr kan sammenlignes med tilsvarende størrelse i 2016 på 398,5 mill. kr, dvs. en vekst på 3,5 %. Samlede lønnsutgifter viser en vekst på 3 %. Noen stillinger har stått vakante hele eller deler av året. Moderat utgiftsvekst er en vesentlig årsak til den klare forbedringen av kommuneøkonomien de 2 siste årene. Vedtatte driftsreduserende tiltak, og økt bevisstgjøring av kostnadskontroll, ser ut til å gi effekt.

Avvik innenfor rammeområdene er nærmere redegjort for i gjennomgangen senere i årsberetningen.

Avvik fellesinntekter/fellesutgifter:

Samlet viser tabellen en netto merinntekt på om lag kr 1,2 mill. kr for det som vi definerer som fellesinntekter og fellesutgifter. Det er spesielt følgende punkter som bidrar til dette:

- De såkalte frie inntekter (skatt + rammetilskudd) ble i sum om lag 175.000 kr høyere enn budsjettet. Som kjent ble forventede skatteinntekter/inntektsutjamning oppjustert med

1,575 mill. kr senest i kommunestyret i desember. De endelige regnskapstall viser altså en liten merinntekt utover det oppjusterte anslaget. Økt landsvekst gir mer inntektsutjamning gjennom rammetilskuddet fra Staten. Sammenlignet med opprinnelig budsjett, har de frie inntektene gitt en merinntekt på 6,8 mill. kr, herav 1 mill. kr i ekstra skjønnsmidler fra Fylkesmannen i høst.

- Bosetting av flyktninger, herunder familieegjenforeninger utløste integreringstilskudd fra Staten med om lag 26,8 mill. kr, dvs. i underkant av kr 500.000 mer enn budsjettert.
- Netto finansutgifter er om lag kr 700.000 lavere enn budsjettert. Lavt rentenivå også gjennom 2017 har bidratt til økt handlefrihet i kommunene.
- På grunn av innskjerpet krav i bokføringsloven, er regnskapet i 2017 belastet med en måned ekstra utgifter knyttet til variabel lønn. Det ble satt av kr 3 mill. til formålet, mens regnskapet viser en belastning på nær 3,9 mill. kr. Dette er altså en engangsbelastning i 2017-regnskapet i sammenheng med tilpasning til innskjerpet periodiseringsprinsipp.

3.2 Netto driftsresultat – utviklingstrekk

Netto driftsresultat er et begrep som forteller oss hvor mye som er til disposisjon av samlede driftsinntekter etter at driftsutgiftene og renter og avdrag på lån er dekket. Størrelsen gir informasjon om evnen til å påta seg nye forpliktelser i form av økte driftsutgifter, og/eller betjening av nye låneopptak.

	Regnskap	Regnskap	Regnskap	Regnskap	Regnskap
Beløp i 1.000 kr	2013	2014	2015	2016	2017
Driftsinntekter inkl. utbytte	610 329	617 163	616 127	649 348	665 085
Driftsutgifter ekskl. avskrivninger	581 881	590 875	601 890	607 607	621 260
"Brutto driftsresultat"	28 448	26 288	14 237	41 741	43 825
Netto renter	10 135	10 246	8 707	8 730	9 684
Netto avdrag	17 154	17 624	15 451	18 666	20 182
Netto driftsresultat	1 159	-1 582	-9 921	14 345	13 959
"Benyttes slik":					
Netto avsetninger bundne fonds	-2 050	7 289	-3 084	2 022	3 290
Netto avsetninger disposisjonsfonds	4 748	-925	-4 186		
Finansiering av investeringsregnsk.	4 219			2 047	3 866
Bruk av tidligere års overskudd	-5 758				-2 801
Inndekking tidligere års underskudd				7 475	3 123
Regnskapsmessig resultat		-7 946	-2 651	2 801	6 481
	1 159	-1 582	-9 921	14 345	13 959

Driftsregnskapet for 2017 viser samlede inntekter på om lag 665,1 mill. kr inkl. utbytte fra kraftselskapene. Dette er en økning fra regnskap 2016 med 2,4 %. Samlede driftsutgifter er på om lag 621,3 mill. kr, og viser en økning på 2,2 % sammenholdt med regnskap 2016. I driftsregnskapet er det utgiftsført om lag 29,9 mill. kr i netto renter og avdrag. Lavt rentenivå har også i 2017 isolert sett ført til økt handlefrihet i kommunen. Økte avdragsutgifter som en konsekvens av høy opplåning de siste årene, bidrar i motsatt retning. Rente- og avdragspostene viser en samlet økning med om lag 2,5 mill. kr sammenlignet med regnskap 2016.

Netto driftsresultat for 2017 er på nær 14 mill. kr, dvs. på om lag samme nivå som i 2016. Netto driftsresultat utgjør 2,1 % av totalinntektene. Definert målsetting for sunn økonomiforvaltning er 1,75 %. Det er svært gledelig at vi 2 år på rad oppnår slike resultater.

I den interne analysen, kan det settes opp følgende oversikt over hvordan netto driftsresultat for 2017 er disponert:

- Om lag 3,3 mill. kr til pliktige fondsavsetninger
- Om lag 3,9 mill. kr som overføring til investeringsregnskapet
- Om lag 0,3 mill. kr netto til inndekking av tidligere års driftsunderskudd
- Om lag 6,5 mill. kr er driftsoverskudd som disponeres i regnskapssaken.

Kommunesektoren kan også i 2017 vise til svært gode økonomiske resultater. Netto driftsresultat samlet for kommunene er på om lag 3,5 %. Hovedutfordringen i Nome framover blir å videreføre den positive utviklingen i 2016 og 2017 - slik at en over tid kan bygge en tilstrekkelig buffer for å imøtekomme uforutsette driftsutgifter gjennom året, og ha mulighet til en sunn egenkapital i kommende investeringer.

3.3 Investeringsregnskapet m/finansiering

Regnskapet for 2017 viser at det er gjennomført investeringer for om lag 30 mill. kr. Dette er en nedgang fra tidligere år. Gjennomsnittlige investeringsutgifter i Nome har i en periode ligget på om lag 60 mill. kr pr år. Investeringsregnskapet for 2017 består av en rekke mindre prosjekter. Vann- og avløpsprosjekter utgjør om lag 6,7 mill. kr.

Det ble i 2017 tatt opp noe mindre lån enn det som var forutsatt i budsjettet, og godkjent av Fylkesmannen. Det skyldes dels forsinket framdrift til enkelte prosjekter, dels at planene for Nome kompetansehus på Ulefoss ble stanset.

Regnskapet for 2016 ble avsluttet med en udekket restfinansiering på om lag 4,9 mill. Dette er i 2017 løst ved at kommunalt lån til boligstiftelsene med 3,1 mill. kr er innfridd. Utlån er erstattet med vedtak om kommunal garanti. I tillegg er om lag 1,8 mill. kr i restfinansiering løst ved disponering av driftsoverskuddet i 2016.

Kommentarer til investeringsprosjekter 2017.

Detaljert oversikt over gjennomførte investeringstiltak framgår av regnskapsdokumentet – regnskapsskjema 2 B på side 7 og 8. Til enkelte prosjekter knyttes følgende kommentarer:

I 170 Kjøp av transportmidler – brann

MTBR fikk ramme på 2 530` til innkjøp av fremskutt enhet/røykdykkerbil i Ulefoss og mannskapsbil i Sauherad. Nome sin andel er budsjettet med 1 100`. Begge bilene ble levert i slutten av november. Investeringen ble gjennomført med et underforbruk på 15` brutto.

I150 Lunde slusepark

Kommunestyret har bevilget midler til regulering i Slusevegen og deler av Lunde slusepark. Forbedrede kjøre- og parkeringsforhold både for bil og buss er målet for arbeidet. Reguleringskapasiteten er for tiden sterkt begrenset, og arbeidet vil bli satt bort våren 2018.

I160 Ramme for utstyr/bil – teknisk sektor

Det ble kjøpt inn en mindre brukt traktor som primært brukes som hjelpemiddel for eiendomsavdelingen. Resterende budsjettmidler overføres til 2018 for anskaffelse av felles utstyr til soping for både eiendomsforvaltning og avdeling for samferdsel og kommunalteknikk.

I162 Adresseringsprosjektet

Sak om nye veinavn er behandlet politisk og arbeidet med å sette opp skilt, og jobben med adressering, gjøres innimellom og er litt sesongbasert. Det er forbrukt ca. 30 % av budsjettmidlene for 2017, og resterende budsjettmidler overføres for fullføring av prosjektet våren 2018.

I300 Trafikksikkerhetstiltak

Med egen bevilgning til trafikksikkerhetstiltak på kr 500 000, og samlet tilskudd fra Fylkets Trafikksikkerhetsutvalg på kr 831 000, var samlet budsjettpost på kr 1 331 000 eks. mva. Fortauet langs Kirkebakken ble ferdigstilt med kantstein og asfalt, og vegen fikk ny asfalt etter gravearbeid for overvannsledning.

I321 Stedsutvikling Ulefoss

Asplan Viak AS utarbeidet anbudsgrunnlag for endring av parkeringsplass og hovedveg inn i sentrum. Før jul ble det inngått kontrakt med Tveito Maskin AS for arbeidene. Bevilget beløp i 2018 og overført beløp fra 2017 vil gå med i dette byggetrinnet. Prosjektet er i 2017 belastet med sum i regnskap for I476 Bobilparkering på om lag kr 563 000.

I322 Asfaltering grusveger

Det er forbrukt ca. 80 % av budsjettmidler for 2017 til asfaltering på Tollahotten i Lunde. Resterende budsjettmidler ønskes overført til 2018 for asfaltering av gang- og sykkelveg langs Fv. 109 i Lunde, etter krav fra Statens vegvesen.

I327 Utskifting av gatelys

Det ble skiftet ut til LED armatur i områdene Ajersida i Lunde og Hollavegen på Ulefoss. Prosjektet har et lite merforbruk på kr. 46 000.

I328 Jernverksparkeringa

Prosjektet har gått med overskudd, resterende midler overføres til 2018. Eksisterende avløpspumpestasjon er hevet etter oppfylling på parkeringsplassen. Cappelen ønsker asfalt ved innkjøring til bedriften for resterende budsjettmidler, dette er ikke avtalt tidligere. Det gjenstår kostnader til planlagt informasjonsskilt på parkeringen.

I400 Opprusting kommunale eiendommer

Det er disponert til sammen 1,816 mill. kr til formålet. Eiendomsavdelingen kommer til å fortsette arbeidet med opprusting av forskjellige tak med tilleggisolering og ny tekking, utskifting av gammel belysning til LED lys og oppgradering av el tavler.

På Dagsrud er det arbeid med opprusting av el tavler og elanlegg, utskifting av bad og kjøkken, bytte av dårlige eternitt tak, samt en utskifting av gamle vinduer til nye med en mye bedre u-verdi som har vært satsningsområdene.

Opprusting Maristua: Håndverkerne har kommet godt i gang med arbeidene så den ene fløyen er ferdig og arbeidene med den andre fløyen var i full gang, men måtte stanses når det ble for mye snø. Arbeidene vil fortsette våren 2018. Prosjektet har blitt kostbart da det er betydelige råteskader i konstruksjonene.

Opprusting branngarasje Lunde: Det har blitt installert nytt ventilasjonsanlegg, som også lager et overtrykk i mannskapsdelen, for å hindre at det skal trenge inn eksos fra garasjedelen. Både jente- og guttegarderobene med tilhørende dusjanlegg i gymbygget på Holla har nå blitt pusset opp og oppgradert. Arbeidene med å pusse opp 2. etasjen på Nome legesenter er ferdig slik at helse og omsorg nå har fått nye og funksjonelle arealer.

I420 ENØK-tiltak

Det har blitt installert nye vifter og styringssystem på Lunde 10-årige skole.

I 440 Brannsikring kommunale bygg

Det har blitt installert nytt varslingsanlegg i 2. etg. på legesenteret og nå er også ambulansedelen innlemmet i anlegget.

Det har blitt installert nytt varslingsanlegg på Holla gymbygg.

Det vil bli nødvendig å overføre avsatte, ikke oppbrukte midler, til neste års budsjett for å kunne gjennomføre varslingsanlegg på Maristua (Dagsrud) og Borgen(Dagsrud).

I471 Nome kompetansehus (i biblioteket)

Det var et omstendelig prosjekt med stadig nye innspill om behov og utforming.

Kostnadmessig har det hele tiden gitt høyere leiepriser enn det MTNU mente markedet ville betale. Det endte tilslutt opp med en anbudsrunde som ga som resultat at kommunestyret ønsket å se på andre løsninger.

I472 Nome sjukeheim – innstallering av sengeheiser

Det har blitt installert 12 traverssystem med tilhørende sengeheiser på sjukeheimen.

I473 Bygging av flyktningeboliger

Eiendomsavdelingen har vært i dialog og vært på befaring hos Bø kommune for å dra nytte av de erfaringene de har gjort seg når de har bygd flyktningeboliger. Det har i høst blitt utarbeidet en kravspesifikasjon og prosjektet har blitt utlyst på DOFFIN. Innleveringsfristen på anbudet var 8. desember. Det har blitt brukt noen midler på å kjøpe noe mer areal til tomte i Lunde.

I475 Nome bibliotek Ulefoss

Prosjektet ble utlyst på DOFFIN og anbudene har kommet inn, kostnadene for nybygget ble noe høyere enn først anslått så saken var inne til ny politisk behandling.

I476 Bobilparkering Ulefoss

Prosjektet er ferdig utført, det gjenstår noe oppsetting av skilt før neste års sesong. Kostnad på om lag kr 563.000 er belastet ramme for stedsutvikling, jf. I321.

I216 Diverse egne vann- og avløpsprosjekter

Budsjettposten er i 2017 benyttet til graving og legging av ny hovedvannledning på Kaste, renovering av avløpspumpestasjonene (AP) Grotevje AP og Plassen AP og kjøp av rørleggerbil.

I218 Ny inntaksledning Ulefoss vannverk

Bevilgningen på kr. 1 000 000 fra 2016 ble overført til 2017 og anbudet ble laget høsten/vinteren dette året. Planlagt oppstart for prosjektet er våren 2018.

I219 Vann og avløp Kastet

Det er forbrukt ca. 80 % av budsjettmidlene for 2017 og resterende budsjettmidler overføres for fullføring av prosjektet våren 2018. Kontraktssummen for prosjektet er på kr. 10 mill.

3.4 Balanseregnskapet

EIENDELER	2015	% 2015	2016	% 2016	2017	% 2017
Omløpsmidler	110,5	7,3	124,7	7,8	131,4	7,9
Herav:						
Kasse, post, bank	5,1		25,6		48,1	
Kortsiktige fordringer	56,0		51,8		40,0	
Premieavvik	49,3		47,3		43,2	
Anleggsmidler	1 398,5	92,7	1 473,7	92,2	1 525,4	92,1
Herav:						
Pensjonsmidler	711,4		733,4		784,8	
Utlån, aksjer/andeler	81,4		82,9		79,4	
SUM EIENDELER	1 509,0	100	1 598,4	100	1 656,7	100
GJELD	1 550,8	102,8	1 635,7	102,3	1 655,1	99,9
Herav:						
Kortsiktig	96,3		91,7		89,9	
Pensjonsforpliktelse	882,4		921,5		953,7	
Langsiktige lån	572,1		622,4		611,5	
EGENKAPITAL	-41,8	-2,8	-37,3	- 2,3	1,6	0,1
Herav bl.a.:						
Fond	16,3		16,1		19,2	
Regnsk.m. over/underskudd	-10,6		- 0,3		6,5	
SUM GJELD/EGENKAP.	1 509,0	100	1 598,4	100	1 656,7	100
Memoriakonto:						
Ubrukte lånemidler	11,4		24,2		17,9	

I balanseregnskapet framkommer verdiene på kommunens eiendeler, gjeld og egenkapital pr. 31.12 i det år regnskapet avsluttes. Tabellen foran viser balanseoversikt for de 3 siste regnskapsår (beløp i mill. kr).

Eiendeler

I regnskapet for 2017 utgjør samlede eiendeler 1.656 mill. kr, som er en økning fra 1.598 mill. kr i regnskap 2016. **Omløpsmidler** er på til sammen 131,4 mill. kr, og utgjør 7,9 % av eiendelene. De kortsiktige fordringene er på avslutningstidspunktet lavere enn foregående år, og kommunens innestående på bankkonti er betydelig styrket.

Anleggsmidler viser også i 2017 en kraftig økning – i hovedsak som følge av regnskapsreglene for føring av pensjon. I tillegg kommer aktivisering av nye faste eiendommer og anlegg med om lag 23,6 mill. kr, og utstyr, maskiner og transportmidler med 5,6 mill. kr. Det er foretatt avskrivning av fast eiendom, maskiner/transportmidler, og utstyr med om lag 25,5 mill. kr.

Gjeld

Samlet gjeld utgjør 99,9 % av totalkapitalen. Langsiktig lånegjeld brutto utgjør pr. 31.12.17 611,5 mill. kr, og pensjonsforpliktelsene 953,7 mill. kr. Det vises til nærmere omtale i pkt. 3.5 nedenfor.

Egenkapital

Egenkapital er splittet på flere konti. Samlet er egenkapitalen nå positiv, og utgjør 0,1 % av totalkapitalen. De nye regnskapsreglene for føring av pensjon har medført at egenkapitalens andel av totalkapitalen er kraftig redusert de siste årene.

Sentralt blant egenkapitalkontiene står fonds, som viser en samlet beholdning på om lag 19,2 mill. kr pr. 31.12.17. Det vises til nærmere omtale i pkt. 3.5 nedenfor.

3.5 Utviklingen av noen utvalgte økonomiske nøkkeltall

I drøfting av kommunens økonomiske situasjon, har vi i økonomiplansammenheng pekt på følgende økonomiske nøkkeltall, og knyttet noen målsettinger til disse:

Nøkkeltall 1: Økonomisk balanse målt ved netto driftsresultat

Det er redegjort for utviklingen av størrelsen netto driftsresultat i pkt. 3.2. foran.

I 2017 kommer Nome kommune ut med et netto driftsresultat på nær 14 mill. kr, som utgjør 2,1 % av totalinntektene. Som kjent er det et sunnhetstegn ved en vurdering av kommunens økonomiske stilling dersom netto driftsresultat utgjør minimum 1,75 % av driftsinntektene.

Hovedutfordringen framover blir å etablere reelle, positive netto driftsresultat over tid, slik at en kan bygge en tilstrekkelig buffer for å imøtekomme uforutsette driftsutgifter gjennom året, og ha mulighet til en sunn egenkapital i kommende investeringer. Med henvisning til drøftingene i økonomiplanen for 2018 – 2021, er det en målsetting på kort sikt å etablere netto driftsresultat som utgjør minimum 1 % av totale driftsinntekter, dvs. om lag 6,5 mill. kr. Dette måltallet justeres gradvis til 1,75 % ved utgangen av planperioden. Avlagt regnskap for 2017 viser at vi 2 år på rad har klart måltallet med god margin. Det er grunnlag for å justere målsettingen ved neste rullering av økonomiplanen.

Nøkkeltall 2: Disposisjonsfond i % av driftsinntekter

Kommunale regnskaper er splittet i 4 typer fonds:

Beløp i hele 1.000 kr	Regnskap	Regnskap	Regnskap	Regnskap	Regnskap	Endring
	2013	2014	2015	2016	2017	2016-2017
Disposisjonsfond:	5 111	4 186	0	0	0	0
Ubundne investeringsfond	1 188	562	0	0	10	0
Bundne driftsfond:	10 246	17 535	13 651	15 674	18 963	3 289
Bundne investeringsfond:	101	2 689	2 689	439	219	-220
SUM fond:	16 646	24 972	16 340	16 113	19 192	3 079
Disp fond i % av driftsinnt.	0,84	0,68	0,00	0,00	0,00	

Oversikten viser at fondskapitalen samlet utgjør om lag 19,2 mill. kr pr 31.12.2017.

Bundne drifts- og investeringsfond er midler kommunestyret **ikke** kan omdisponere. Som en ser av oversikten, er beholdningen på bundne driftsfond på om lag 19 mill. kr. Av dette utgjør vann- og avløpsfondene om lag 10,2 mill. kr.

Disposisjonsfond og ubundne investeringsfond derimot har kommunestyret fullt ut styringen av. Beholdningen på disposisjonsfonds har de siste 3 årene vært kr 0. **Kommunen er svært sårbar dersom uforutsette forhold oppstår.**

Ubundne investeringsfond viser en beholdning på kr 10.000, som skyldes salg av noen aksjer i 2017. Det betyr at vi i realiteten ikke har egenkapital til å gjennomføre investeringer. Inntekter fra salg av tomter/eiendommer skal etter gjeldende vedtak settes av til ubundet investeringsfond. Det er ikke gjennomført noen tomte/eiendomssalg i 2017.

Rådmannen understreker nødvendigheten av å sikre midler på de frie fonda for bl.a. å imøtekomme uforutsette utgifter både i drifts- og investeringsbudsjettet gjennom året.

Med henvisning til økonomiplanen for 2018 – 2021, vil det være en klar målsetting for økonomiplanperioden å bygge opp disposisjonsfondet til å være en reell buffer for uforutsette utgifter. Siktemålet er et disposisjonsfond som utgjør 2 % av totale driftsinntekter (om lag 13 mill. kr) innen utgangen av planperioden.

På kort sikt kan denne målsettingen synes urealistisk. Hovedprioritet til nå har vært å først dekke inn resterende del av tidligere års underskudd. Det har vi lyktes med i 2017. Deretter vil det være nødvendig å bygge opp fondsreservene. Driftsoverskuddet på om lag 6,5 mill. kr gir en god mulighet til starte denne prosessen.

Nøkkeltall 3: Netto lånegjeld i % av driftsinntekter

Utvikling i netto lånegjeld	1999	2013	2014	2015	2016	2017
Brutto lånegjeld	160 847	479 468	502 758	572 095	622 423	611 545
Utlån Husbank-midler	16 060	52 224	53 060	49 899	46 312	44 200
Netto lånegjeld	144 787	427 244	449 698	522 196	576 111	567 345
Driftsinntekter inkl utbytte	271 468	610 329	617 163	616 127	649 348	665 085
Netto lånegj. i % av driftsinnt.	53,3	70,0	72,9	84,8	88,7	85,3

Netto lånegjeld utgjør om lag 567,3 mill. kr ved utgangen av 2017. Dette er en nedgang sammenlignet med 2016. Men det generelle bildet er en kraftig økning av lånegjelden de siste 10-årene. Tilsvarende størrelse i 1999, var om lag 145 mill. kr. Da utgjorde netto lånegjeld, bare 53,3 % av samlede driftsinntekter – sammenlignet med 85,3 % i 2017.

I økonomiplanen for 2018 – 2021 er det satt en målsetting for planperioden å begrense netto lånegjelds andel til maksimalt 80 % i forhold til totale driftsinntekter. Det betyr at lånefinansierte investeringer må begrenses i de neste åra, noe som er hensyntatt i den vedtatte økonomiplanen.

Ved vurdering av lånebelastningen til den enkelte kommune, kan det være hensiktsmessig å skille ut den gjeld som er knyttet helt eller delvis til selvfinansierende investeringer, f.eks. innen vann- og avløpssektoren, til opprusting av skolebygg, og til gjennomføring av handlingsplan for eldreomsorg (omsorgsboliger og sjukeheim). Lånegjelda pr 31.12.2017 kan splittes opp slik:

Sammensetning av kommunens lånegjeld	Mill. kr
Brutto lånegjeld	611,5
Herav:	
Lån til videre utlån	44,2
Lån til vann og avløpssektoren (brukerfinansiert)	94,8
Lån til skoleanlegg og kirkelige formål (statlig ref)	27,3
Lån til omsorgsb./sjukeheim (statlig ref)	22
Lån betjent i sin helhet av kommunen	423,2

Fast rente – flytende rente:

Sammensetning av kommunens lånegjeld	Mill. kr	Fordeling%
Lån på faste vilkår	143,7	25,3
Lån på flytende vilkår	423,6	74,7
Netto lånegjeld	567,3	

Av kommunens netto lånegjeld på 567,3 mill. kr, er om lag 25,3 % ved årsskiftet på fastrentevilkår. Nytt reglement for finans- og gjeldsforvaltning ble vedtatt av kommunestyret i møte 20. oktober 2016, K-sak 90/16. I reglementet heter det at minimum 20 % av gjeldsportefølgjen skal ha fast rente, mens 60 % skal vurderes ut fra markedssituasjonen. I reglementet er det lagt opp til at rådmannen skal foreta disse vurderingene.

Det er rådmannens vurdering at kommunen må ha et våkent øye til markedssituasjonen. Den flytende rente i Kommunalbanken har gjennom hele 2017 holdt et lavt nivå – redusert fra 1,8 % ved inngangen på året, til 1,5 % med virkning fra 1. august 2017. For driftsregnskapet har det derfor vært en økonomisk fordel å ha en relativt stor andel på flytende vilkår. Dette må veies opp mot den forutsigbarhet som binding av renta vil gi.

Lån betjent i sin helhet av kommunen utgjør om lag 423,2 mill. kr slik oversikten foran viser. Fratrullet lån på faste vilkår med 143,7 mill. kr, vil resterende beløp – 279,5 mill. kr – være basert på flytende vilkår. Det betyr at en renteøkning med 1 % vil innebære en netto årlig merbelastning på de kommunale budsjetter med om lag kr 2,8 mill. kr. Ved å binde en større del av lånegjelda, vil kommunen være mindre sårbar for en kraftig renteøkning. Det er klare tegn på at rentenivået fortsatt vil ligge på samme, lave nivå i budsjettåret 2018.

Kommunens brutto lånegjeld på 611,5 mill. kr pr 31.12.17 er fordelt på følgende finansieringsinstitusjoner:

Finansieringsinstitusjon	Gjeld pr 31.12.17	%-vis andel
Kommunalbanken	465,3	76,1
Husbanken	61,5	10,1
Kommunal Landspensjonskasse	84,7	13,9
Sum	611,5	100,0

Nøkkeltall 4: Avvik fra budsjett

Økonomistyringa av de ulike rammeområdene er basert på netto budsjetttrammer, dvs. at inntekter som tilhører ansvarsområdet er trukket fra brutto utgifter. I opprinnelig budsjett for

2017 ble det samlet stilt til disposisjon netto om lag 412,4 mill. kr. Ved budsjettreguleringer gjennom året ble budsjettene oppjustert – basert på tilbakemeldinger fra de budsjettansvarlige. Regulert budsjett viser nettobudsjett for driftsområdene på til sammen 417,8 mill. kr. Regnskapet for 2017 kommer ut med forbruk på om lag 412,5 mill. kr, og samlet sett var det netto mindreforbruk i driftsområdene på om lag 5,3 mill. kr, eller 1,3 %. Oversikten viser at vi samlet sett fikk regnskapstall på om lag samme nivå som opprinnelig budsjett.

Med henvisning til økonomiplanen for 2018 – 2021, er det lagt vekt på fortsatt å utarbeide realistiske budsjetter med tett oppfølging og fokus på kostnadskontroll i budsjettåret. De siste årene har det vært en målsetting å begrense det samlede budsjettavviket for driftsområdene til maks 0,6 % av netto driftsbudsjett. Mindreforbruket i 2017 viser at vi har greid målsettingen med svært god margin. Samtlige driftsområder har maktet å holde budsjettene. Så lenge kommunen ikke har økonomiske reserver på fond, er det avgjørende for totaløkonomien at budsjettene etterleveres.

Lønnsutgifter i % av totale driftsutgifter

Lønnsutgiftene har utviklet seg slik de siste årene:

Tall i mill. kr	2015	2016	2017
Brutto lønn ekskl. sosiale utgifter	331,9	338,2	348,3
Økning i %		1,9	3,0
Sosiale utgifter (arb.giveravg. og pensjon)	79,3	81,3	80,4
Sum lønn og sosiale utgifter	411,2	419,5	428,7

De rene lønnsutgiftene viser en vekst på 3 % sammenlignet med 2016. Lønn og sosiale utgifter var samlet på 428,7 mill. kr i Nome i 2017, og dette utgjør 64,5 % av de totale driftsutgifter inkl. utbytte.

Likviditet

Fra i mange år å kunne bruke kommunens kassabeholdning som ”byggelånsbank”, har vi i noen år nå vært i den situasjon at vi i perioder av året har benyttet kassakreditt for å imøtekomme våre daglige betalingsforpliktelser. Kommunen etablerte i 2011 kassakreditt med en limit på 15 mill. kr. Denne grensen ble utvidet til 30 mill. kr ved kommunestyrevedtak i september 2015.

I 2017 har likviditeten vært betydelig bedre, og kommunen har ikke belastet kassakreditten. Dette forklares dels ved at kommunen nå har dekket inn akkumulerte driftsunderskudd. Dels forklares det med at innbetaling av pensjonspremie lå på et betydelig lavere nivå sammenlignet med foregående år. Over flere foregående år har kommunen betalt langt mer i pensjonspremie enn det som er kostnadsført i kommuneregnskapet. Det henvises til egen note i regnskapet, som viser utviklingen av premieavvik over tid.

3.6 Økonomiske utfordringer - Oppsummering

Nome kommune var i 2014 og 2015 gjennom 2 vanskelige økonomiske år. Driftsunderskudd var på om lag 8 mill. kr i 2014, og på om lag 2,6 mill. kr i 2015, og kommunen stod på ettervinteren 2016 med en utfordring på 10,6 mill. kr. Som et resultat av negative

regnskapsresultat, og manglende inndekking av regnskapsunderskudd etter vedtatt plan, ble Nome kommune i juni 2016 innmeldt i Register for betinget godkjenning og kontroll (ROBEK).

Regnskap 2016 viste en klar bedring av kommuneøkonomien. Avlagt regnskap for 2017 viser en fortsatt klar positiv utvikling. Driftsunderskuddene fra 2014 og 2015 er dekket inn ett år tidligere enn forutsatt i forpliktende plan. I tillegg kan kommunestyret ved behandling av regnskapet disponere om lag 6,5 mill. kr, som er det definerte mindreforbruket i regnskapet for 2017.

Det som er ekstra gledelig, er utviklingen på utgiftssiden. Budsjettdisiplinen har vært gjennomgående god. Vedtatte driftsreducerende tiltak begynner å virke.

Men stram budsjettdisiplin må videreføres. De økonomiske reserver i Nome kommune er fortsatt på et lavt nivå. En oversikt utarbeidet av Telemarksforskning i etterkant av regnskapsavslutningen for 2017, viser slik økonomisk status for Telemarkskommunene:

Regnskapstall 2017	Netto driftsresultat		Regnskapsmessig mindreforbruk		Sum disposisjonsfond		Disposisjonsfond inkl. regnskapsmessig mindreforbruk	
	I 1000 kr	I %	I 1000 kr	I %	I 1000 kr	I %	I 1000 kr	I %
0805 Porsgrunn	59 800	2,1 %	28 600	1,0 %	143 100	5,1 %	171 700	6,2 %
0806 Skien	103 350	2,5 %	113 213	2,7 %	359 747	8,7 %	472 960	11,4 %
0807 Notodden	25 450	2,1 %	14 227	1,2 %	102 091	8,6 %	116 318	9,7 %
0811 Siljan	11 654	6,0 %	11 893	6,1 %	30 605	15,7 %	42 498	21,8 %
0814 Bamble	49 740	4,2 %	11 054	0,9 %	218 413	18,6 %	229 467	19,6 %
0815 Kragerø	18 625	1,9 %	3 506	0,4 %	31 558	3,3 %	35 064	3,7 %
0817 Drangedal	13 264	3,4 %	16 090	4,1 %	23 251	5,9 %	39 341	10,0 %
0819 Nome	13 959	2,1 %	6 481	1,0 %	0	0,0 %	6 481	1,0 %
0821 Bø	28 918	4,8 %	6 127	1,0 %	15 223	2,5 %	21 350	3,6 %
0822 Sauherad	6 933	1,7 %	4 959	1,2 %	11 940	2,9 %	16 899	4,1 %
0826 Tinn	30 161	4,3 %	7 205	1,0 %	100 112	14,1 %	107 317	15,2 %
0827 Hjartdal	4 100	2,2 %	5 400	2,8 %	15 300	8,0 %	20 700	10,9 %
0828 Seljord	-3 624	-1,2 %	0	0,0 %	16 580	5,6 %	16 580	5,6 %
0829 Kviteseid	3 879	1,5 %	301	0,1 %	17 523	6,9 %	17 824	7,0 %
0830 Nissedal	4 234	2,2 %	4 058	2,1 %	10 274	5,4 %	14 332	7,6 %
0831 Fyresdal	3 710	2,2 %	0	0,0 %	3 100	1,8 %	3 100	1,8 %
0833 Tokke	13 100	4,8 %	7 500	2,7 %	16 000	5,8 %	23 500	8,6 %
0834 Vinje	19 233	3,7 %	10 578	2,0 %	21 633	4,1 %	32 211	6,2 %
Telemark sum	406 486	2,7 %	251 192	1,7 %	1 136 450	7,5 %	1 387 642	9,2 %

Tabellen viser tydelig at Nome kommune har «en jobb å gjøre» med å bygge opp nødvendige økonomiske reserver. Vi er i «rød sone», og dette er kommunen nødt til å hensynta når mindreforbruket fra 2017 skal disponeres ved kommunestyrebehandlingen av regnskapet.

Roar Lindstrøm
Økonomisjef

4. Rammeområde A: Administrative og politiske fellestjenester

4.1 Økonomi – totale rammer

	Budsjett	Regnskap	Avvik	%-	Regnskap
	2017	2017		forbruk	2016
A Adm og politiske fellestjenester					
Sum tjen.Område: A1 Politisk styring og kontrollorgan	4 301	4 140	161	96	3 928
Sum tjen.Område: A2 Fellestjenester	7 859	7 649	210	97	9 176
Sum tjen.Område: A3 Sentraladministrasjonen	14 496	14 200	296	98	14 774
Sum rammeområde: A Adm og politiske fellestjenester	26 656	25 988	668	98	27 878

Generell kommentar til hele sektoren:

(Alle beløp i kommentarene er i hele tusen)

Budsjett for denne sektoren inneholder grovt sett kostnader vedr. kommunalt demokrati, kontrollorgan, samt personalkostnader til rådmannen og rådmannens stab. Dessuten dekker sektoren ulike felleskostnader som IKT, forsikringer og drift av kontorfunksjoner på rådhuset.

Virksomhetsområdet hadde en netto budsjetttramme med 26656, mens regnskapet viser 25988. Dette gir et mindreforbruk på 668 eller 2%. Alle tjenesteområdene viser mindreforbruk. Det har også i år blitt lagt ned mye arbeid for å holde de vedtatte budsjetttrammer best mulig og dette har heldigvis gitt et positivt resultat også i år.

4.2 Tjenesteområde A1: Politisk styring og kontrollorganer

Beskrivelse av området:

Tjenesteområdet omfatter folkevalgte organer, partistøtte, revisjon, samt utgifter til kontrollutvalgssekretariatet.

Kommunens andel til drift av Midt-Telemark-rådet inngår her.

Budsjettavvik:

Mindreforbruket på 161 er i hovedsak mindre kostnader i følge med stortingsvalget (120). Valget ble gjennomført med mindre antall funksjonærer enn tidligere og kostnader til annonser og kontormateriell ifm valget ble også bidragsytende.

4.3 Tjenesteområde A2: Fellestjenester

Beskrivelse av området:

Gjelder felleskostnader for hele organisasjonen Nome kommune.

Herunder inngår bl.a. drift og vedlikehold av felles IKT-systemer, vår andel av organisasjonen Midt-Telemark IKT, bedriftshelsetjeneste, forsikringer, diverse kontingenter, drift av rådhuset, felles telefon- og portokostnader, tap på kommunale fordringer, juridisk bistand, velferds- og opplæringstiltak, kostnader til frikjøpte tillitsvalgte, mv.

Budsjettavvik: Det er et mindreforbruket på 210 totalt i A2. Enkelte ansvar under A2 har merforbruk og enkelte har mindreforbruk. Det er brukt 100 mer enn budsjettert under div fellestjenester, men dette kompenseres med 100 i mindreforbruk på forsikringer og 100 mindre i kostnader til MT-IKT og 75 i ekstra inntekter fra skjønnsmidler til e-læring.

4.4 Tjenesteområde A3: Sentraladministrasjonen

Beskrivelse av området:

Sentraladministrasjonen består av rådmannen og to stabsenheter.

Rådmannen er administrativ leder for hele den kommunale organisasjonen. Han har sin stab til disposisjon hvis primæroppgave er å yte mangeartet bistand ovenfor etatene, samt drive fellestjenester som lønn, personal, servicekontor, organisasjonsutvikling, regnskap, innfordring av kommunale krav og skatter.

Stabsenhetene tilstreber godt samarbeid på tvers for å utnytte ressurser og kompetanse optimalt.

Budsjettavvik:

Mindreforbruk på 296 omhandler for det meste refusjoner på sykefravær i Personal- og organisasjonsavdelingen samt innsparing på Nomes andel til drift av MT IKT.

Personal- og organisasjonsavdelingen

Avdelingen har ansvar for oppfølging av egne ansatte innenfor personal- og lønn samt servicekontor.

Personal - Kompetanse- og medarbeiderutvikling, utarbeidelse av policydokumenter og reglementer, HMS, utlysninger/tilsetninger og forhandlinger om lønns- og arbeidsvilkår for ansatte er sentrale oppgaver for avdelingen.

Lønn – Alt av oppgaver som innebærer utbetaling av riktig lønn til over 700 fast ansatte. Med timelønne og oppdragstakere utstedes ca. 1100 lønnslipper pr måned.

Servicekontoret - Arkiv, post, telefoni, politisk sekretariat, skjenkebevilling, bostøtte osv.

I tillegg er avdelingen ansvarlig for drift og utvikling innenfor IT og telefoni og PO-sjef er kontakt mellom kommunen og Midt-Telemark IKT.

Avdelingen består av 9,2 årsverk.

Personalavdelingen har ansvaret for å administrere administrasjonsutvalget som håndterer saker om arbeidsgiverpolitikk, personalpolitikk, organisasjon, lønnspolitikk og andre reglementer/retningslinjer.

Avdelingen har også sekretærfunksjon for arbeidsmiljøutvalget. Det er primært saker innen HMS-området som drøftes i arbeidsmiljøutvalget.

Avdelingen arrangerer og legger til rette for diverse kompetanseutviklingstiltak. Det vil være lederutviklingstiltak, e-læring og aktuelle temaer innenfor arbeidsmiljø, for eksempel sykefraværsoppfølging.

Lærlingeordningen står sentralt i arbeidet på avdelingen og i 2017 har personalrådgiver vært i flere kommuner og fylkeskommuner og fortalt om det gode arbeidet som gjøres i Nome. At Nome er langt fremme ifm lærlinger kan det ikke være tvil om og dette medfører mye godt omdømme for kommunen. På grunn av dette er kommunen også representert i styret til OKOS (opplæringskontoret for offentlig sektor) i Telemark.

Også i 2017 har det vært fokus på e-læringskurs for ansatte og ledere. Dette er et område vi er langt fremme på i Midt – Telemark. E-læringskurs for nyansatte er nå gjennomført av 620 ansatte og nytt lederkurs som er utviklet lokalt ble gjennomført av alle ledere og hovedtillitsvalgte siste halvår 2016. Lederkurset som er etablert er allerede etterspurt av flere større kommuner som Bærum og Bergen og Buskerud Fylkeskommune.

Det er opprettet ny hjemmeside for Nome kommune sommeren 2017. Denne siden er bedre tilrettelagt for alle enheter som iPad og telefon. I tillegg fører en mer hensiktsmessig og oversiktlig layout til lavere brukerterskel og forhåpentligvis enda større bruk.

Det er i 2017 tatt i bruk ny modul for mobil lønnslipp. Alle ansatte kan nå få lønnslippen sin via app på mobil. Reiseregning på mobil er tatt i bruk tidligere.

Organisasjonen fikk ny bedriftshelsetjeneste i 2016 og etter 2 års samarbeid ser dette positivt ut. Bedriftshelsetjenesten Sykehuset Telemark er profesjonell og har mye faglig kompetanse å spille på.

AKTIV samler fortsatt mange deltagere til diverse trening for ansatte og innbyggere på Dagsrud og er et populært lavterskeltilbud for mange.

På servicekontoret har 2017 har vært et «mellomår» med tanke på oppgradering av sak- og arkivsystem og deponering av eldre arkiv til IKA Kongsberg.

Acos websak versjon 6.8. samt ny politikerportal ble innført i 2016 samt nytt skjemamottak. I tillegg ble det høsten 2016 foretatt en restdeponering til IKA Kongsberg, så nå skal alt arkivmateriale dannet før 1980 være deponert.

Servicekontoret planlegger for 2018 innføring av ny websak modul (Fokus) som skal være en versjon med lavere brukerterskel. Det planlegges også for videre deponering av arkiv til Kongsberg.

Dette er ressurskrevende oppgaver i tillegg til den daglige driften.

Bemanning – det har vært et krevende år for PO avdelingen da det har vært langtidsfravær både på lønnsavdeling og servicekontoret. Dette har medført høyere arbeidsbelastning på andre ansatte, noe som ikke er heldig over tid. Det ser heldigvis noe bedre ut for starten 2018.

Økonomiavdelingen

Etter omorganiseringen er det 5 faste medarbeidere fordelt på 4,4 årsverk på avdelingen.

Til å løse oppgavene er det i praksis et nært samarbeid med personal- og organisasjonsavdelingen.

Avdelingen har ansvar for koordinering av økonomiarbeidet i kommunen. Herunder budsjett- og økonomiplanprosessen med utarbeidelse av framdriftsplan, oppfølging av de administrative prosessene, og utarbeide beslutningsgrunnlaget for den politiske behandlingen.

I tillegg har økonomiavdelingen faglig ansvar for kommuneregnskapet, herunder å etablere interne rutiner slik at kommuneregnskapet føres i samsvar med gjeldende forskrifter, og avsluttes og rapporteres til statlige myndigheter innen de frister som gjelder. Ansvar for føring av regnskapet for kirkelig fellesråd tilhører også tillagt avdelingen.

Avdelingen har et overordnet ansvar for rapportering av KOSTRA-statistikk til Statistisk Sentralbyrå, og har ansvar for kommunens innkjøpsavtaler.

Etter omorganiseringen har avdelingen også fått ansvar for eiendomsskatt, skatt og kommunal innkreving. Skatteoppkrever er dermed underlagt økonomiavdelingen.

Viktige forhold i sentraladministrasjonen 2017

Etter store endringer i følge med omorganisering i 2016 har 2017 vært et år hvor vi har brukt tid på opplæring og få på plass ny struktur på oppgavene.

Sentraladministrasjonen har i 2017 hatt to på arbeidspraksis fra NAV. Dette oppleves positivt da vi prøver å bidra til at kandidater kommer seg ut i arbeid og at de har noe meningsfullt å jobbe med.

Det er satt i gang et utredningsarbeid om felles innkjøpssamarbeid i Midt- og Vest –Telemark med grunnlag i regionsreformen og endringer i BTV samarbeidet.

Kommunen deltar i utredningsarbeid med sikte på å etablere et kommunesamarbeid om skatteoppkreverfunksjon i MT.

5. Rammeområde B: NAV NOME

5.1 Økonomi – totale rammer

	Budsjett	Regnskap	Avvik	%-	Regnskap
	2017	2017		forbruk	2016
Sum rammeområde: B Nav	32 862	31 855	1 007	97	33 351

Kommentar til regnskapsavvik

Området som helhet har mindreforbruk på 1 mill. kroner. Budsjettet var stramt og det er generelt utvist nøkternhet innenfor hele området. Flere tjenester og tiltak er også i år gjennomgått med sikte på reduksjon. Det er gjennomført redusert nivå på sosialhjelp til unge under 30 år. Det er også gjennomført aktivitetsplikt for denne gruppen i tråd med nytt regelverk.

Kommentar til noen avvik

- Krisesenter i Telemark: Overføring til Skien kommune som vert for interkommunalt Krisesenter i Telemark, utgjorde i fjor om lag halvparten av normalt kostnadsnivå. Innsparing etter flere år med lave rentekostnader ble tilbakeført kommunene. Dette ble kjent ved årsslutt og er dermed ikke rapportert i økonomimeldingene i 2017.
- Kvalifiseringsprogram (KVP): Mange deltakere avsluttet program i løpet av 2017. Nytt inntak er tidkrevende og det var få deltakere i KVP siste halvdel 2017.
- Økonomisk sosialhjelp: Mindreforbruk av budsjett knyttet til etablering og sosialhjelp til flyktninger siste halvdel 2017. Flere enn forventet fikk raskt inntak i Introduksjonsprogram.
- Økonomisk sosialhjelp / økte inntekter: Flere saker med refusjon ved innvilget uføretrygd enn budsjettert.
- «Full pakke» Nome: Det ble innvilget lavere tilskudd fra staten enn budsjettert; avvik 366`.

5.2 Organisering-årsverk, fravær

Kommunale oppgaver i NAV Nome er økonomisk sosialhjelp, råd og veiledning, tiltak for funksjonshemmede og bosetting av flyktninger.

NAV Nome hadde ved utgangen av året 10,25 kommunale årsverk, 0,25% prosjektstilling og 2 årsverk knyttet til samarbeidstiltak i Midt-Telemark. I tillegg har området kommunal lønn til 50% vaktmester i teknisk etat i forbindelse med arbeidstreningstiltak.

Sykefravær på 7,1% i 2017 er høyere enn normalt; i hovedsak langtidssykefravær med medisinske årsaker.

5.3 Oppgaver, aktivitet og resultat

Økonomisk sosialhjelp

	2017*	2016	2015	2014	2013
Antall personer som har mottatt økonomisk sosialhjelp					
Mål i 2015: færre enn 250 personer	316	299	296	291	285
Klienter med forsørgeransvar for barn	122	109	97	102	78
Klienter mellom 18 – 24 år					
Mål i 2015: færre enn 50 ungdommer på sosialhjelp	69	70	69	81	69
Klienter 18 – 29 år uten aktivitet					
Mål i 2015: Ingen ungdom i alderen 18-29 år mottar økonomisk sosialhjelp uten å være i aktivitet eller	1	3	3	5	15

behandling					
Klienter mellom 25 – 44 år	157	151	147	132	136
Gjennomsnittlig utbetalt sosialhjelp pr klient	55 438	56 045	50 974	47 536	45 617
Gjennomsnittlig antall måned med sosialhjelp per klient	5,63	5,66	5,37	4,85	5,09
Antall behandlede saker	2286	2 120	1 948	1 798	1 876

*Foreløpige tall

Bosatte flyktninger

	2017	2016	2015	2014	2013
Bosatt voksen	15	20	19	7	7
Bosatt barn	16	15	6	4	3
Utflyttet voksen	3	0	3	0	2
Utflyttet barn	2	0	8	0	0
Familiegjenforening	3	28	2	0	3

Mål om færre mottakere av økonomisk sosialhjelp er ikke nådd. Antall sosialhjelpsmottakere har økt og vi har hatt flere foreldre med behov for sosialhjelp. Det er en naturlig følge av høy andel nye bosatte flyktninger uten egen inntekt; hvorav mange med forsørgeransvar. Vi har ikke nådd målet med redusert andel unge sosialhjelpsmottakere, men har heller ikke fått flere og vi har nådd mål om aktivitet. Det var kun 1 ungdom med sosialhjelp uten avtalt aktivitet eller behandling ved utgangen av året 2017.

Rettighetsbaserte tjenester for funksjonshemmede

	Barn: 0-12	Ungdom: 13-18	Voksen: 19-66	Eldre: 67+
Støttekontakt/avlastning: 57 (64)**	3 (7)	10 (10)	34 (32)	10 (15)
Omsorgslønn: 42 (42)**	8 (12)	20 (19)	12 (9)	2 (2)

**Tall i parentes 2016

Kommunen følger laveste lønnsatts, og de fleste avtalene om omsorgslønn er deltid - 15%.

«Full pakke» (Nome) er driftet av attføringsbedriften Idea Kompetanse, og er et arbeidsrettet tiltak for rusmisbrukere. Tiltaket kan ha inntil 10 deltakere. Deltakerne er yngre enn før og har tyngre og sammensatt problematikk. Mange har svært dårlig skolegrunnlag, og motivasjon og innsats for å gjenoppta skolegang er blitt en viktig del av tiltaket. Av 11 deltakere som avsluttet programmet i 2017 gikk 5 til skole, 2 fikk jobb, 1 fikk innvilget uføretrygd, 1 døde, 1 flyttet, 1 til NAV for videre avklaring.

Kvalifiseringsprogram (KVP)

Nome kommune budsjetterte kr 1900 til KVP i 2017. Programdeltakerne har tett oppfølging, og KVP er et viktig tiltak som bidrar til aktivitet og endret livssituasjon for deltakere som klarer å gjennomføre. I alt 7 deltakere avsluttet program i 2017 – hvorav 4 gikk til jobb, 1 i arbeidsrettet tiltak fra NAV, 1 fikk innvilget arbeidsavklaringspenger og 1 gikk tilbake til NAV for videre avklaring.

Økonomisk rådgivning / gjeldsrådgivning

Økonomirådgivning er et rettighetsbasert tilbud for brukere som sliter med gjeldsproblematikk, og vi har 0,5 årsverk økonomi-/gjeldsrådgiver.

Ved utgangen av året er det registrert 47 personer med økonomi-/gjeldsrådgivning, hvorav 30 personer ikke har mottatt økonomisk sosialhjelp.

Utfordringer framover

- Budsjettutvikling innenfor vedtatt ramme for økonomisk sosialhjelp
- Oppnå mål om flere sosialhjelpsmottakere i jobb eller ordinær utdanning
- Bemanning til å ivareta god oppfølging og krav om aktivitet for sosialhjelpsmottakere
- Finansiering og drift av «Full pakke».

6. Rammeområde C: Nome statlig mottak

	Budsjett	Regnskap	Avvik	%-	Regnskap
	2017	2017		forbruk	2016
Sum rammeområde: C Nome statlige mottak	200	-290	490		-946

Den omfattende nedbyggingen av mottakskapasiteten som starten i 2016 har fortsatt gjennom hele 2017. UDI startet året med 150 mottak med 13400 beboere, og ved utløpet av året hadde UDI 50 mottak igjen med 5100 beboere. UDI har i tillegg sagt opp ytterligere mottak og det er nå kun 22 ordinære mottak igjen på landsbasis, som skyldes den kraftige nedgangen i antall asylsøkere til Norge etter 2015. Det kom i 2017 3546 asylsøkere, hvorav 1250 av disse ble hentet fra Italia og Hellas gjennom EUs relokaliseringsprogram. Det er lite som tyder på at ankomstene til Norge vil endres vesentlig på kort sikt, selv om det er fortsatt mange asylsøkere i Europa

Regnskapet for 2017 endte med et positivt resultat på 490 TNOK, som skyldes hovedsakelig sparte lønnsutgifter som følge av refusjon fra UDI, og mindre forbruk av vikar. Samt god utnyttelse av variable stykkprisplasser som følge av at andre mottak har blitt nedlagt. Det har vært et hektisk år med stor aktivitet og mye logistikk. Ansatte har tatt imot 204 beboere og bosatt 103. Ved utgangen av året hadde mottaket 168 beboere av en kapasitet på 180, hvorav 85 med avslag, og 54 med opphold som venter på bosettingskommune.

Det er regnskapsført husleie til teknisk på 4,266 mill. kr, og overført 300 TNOK for vaktmester-tjenester. Opprinnelig budsjett er nedjustert som følge av ikke utløst opsjonsplasser.

Det har vært viktig for oss å profilere mottaket som et veldrevet mottak, og være aktive med på de muligheter som er gitt. Vi har derfor hatt to prosjektstillinger finansiert fra UDI deler av året, for å fokusere henholdsvis på returarbeid og kontakt med frivillige organisasjoner. Det har ført til at lokale lag og foreninger har mottatt over 750 TNOK til aktiviteter- og integreringstiltak.

Det totale energiforbruket for mottaket endte på 1.4 MNOK, og er den største enkeltutgiften etter lønn. Det til tross for at ett hus og en større leilighet har vært avstengt deler av året som følge av lavt belegg og ikke opsjon. Arbeidet med å installere fiber på alle hus for å øke internetthastigheten ble avsluttet juni 2017, og har vært vellykket.

Nome mottak har et godt samarbeid med politiet i Telemark, og har også i 2017 vært hospiteringssted for politistudenter. Ansattes gode erfaring og høy kompetanse på samtalemotodikk bidrar til få konflikter. Vi har hatt mye lokalt engasjement og samarbeid med lag og organisasjoner. Lokalbefolkningen har gitt mengder med klær og utstyr, som har vært et kjærkomment bidrag til asylsøkerne. Vi har tett kontakt med den kommunale helsetjenesten som sørger for god oppfølging av beboere, og voksenopplæringen som gir et viktig tilbud om norskundervisning.

Anne T. Stokken

7. Rammeområde D: Kirkelige formål

	Budsjett	Regnskap	Avvik	%-	Regnskap
	2017	2017		forbruk	2016
Sum rammeområde: D Kirkelige formål	6 489	6 491	-2	100	5 921

Regnskapet er gjort om lag som budsjettet. Budsjetttramma omfatter:

- Kontantoverføring og tjenesteyting til Nome kirkelig fellesråd
- Tilskudd til andre trossamfunn

Midlene til fellesrådet er overført i samsvar med budsjett. Kontantoverføringen utgjorde 5,875 mill. kr i 2017. I tillegg kommer kr 317.000 som er kommunens tjenesteyting til fellesrådet for å dekke husleie, lønn/regnskap, revisjon, porto, telefon m.m. Tilskudd til andre trossamfunn blir beregnet etter et statlig regelverk, og utgjorde om lag kr 300.000 i 2017.

Om fellesrådets virksomhet i 2017, skriver kirkevergen:

Nome kirkelig fellesråd består av to sokn, Holla og Helgen sokn samt Lunde og Flåbygd sokn. På vegne av soknene har kirkelig fellesråd ansvar for å utføre lovpålagte oppgaver i kommunen, deriblant konfirmantundervisning og gravferd, i tillegg til vedlikehold av kirker og kirkegårder. Vi er 11 ansatte i tillegg til to prester, som tilhører den andre arbeidsgiverlinjen i kirken, Agder og Telemark Bispedømme. Kirkelig fellesråd har et eget styre med tilhørende AMU og AdmU.

Regnskapsmessig overskudd

Nome kirkelig fellesråd hadde i 2017 et regnskapsmessig overskudd på kr. 143.736,45.

Investering:

Kirkelig fellesråd fikk tildelt kr. 1 mill. av Nome kommune til investeringer i 2017. FR fikk fullmakt til å prioritere midlene der det var viktigst. Vi valgte følgende:

- Helgen kirke. Tak og vinduer i tårn.
- Holla kirke. Varevinduer.
- Holla kirke. Lyssetting.
- Lunde kirke. Brannsikring.
- Lunde og Flåbygd sokn. Traktor.

Feste- og fornyelsesavgifter

I 2017 ble det sendt ut tilbud om festeavgifter pålydende kr. 150,- pr. grav i 15 år. I tillegg sendte vi ut festeavgift for reserverte graver (ved ønske om ny dobbeltgrav). Det ble inntektsført kr. 584.960,-.

Stell av gravsted

For utførte tjenester i 2017 er det inntektsført kr. 120.375,00 inkl. mva. og vi ivaretok 128 gravstellavtaler.

8. Rammeområde E: Oppvekst

8.1 Økonomi – totale rammer:

	Beløp i hele 1.000 kr	Budsjett 2017	Regnskap 2017	Avvik	%-forbruk	Regnskap 2016
Rammeområde	E Oppvekstetaten					
Sum tjenesteområde:	E1 Etatsadministrasjon og fellestjenester	5 022	5 071	-49	101	5 321
Sum tjenesteområde:	E2 Voksenopplæring	8 654	10 334	-1 680	119	7 585
Sum tjenesteområde:	E3 Grunnskolen inkl. SFO	68 369	68 798	- 429	101	70 205
Sum tjenesteområde:	E4 Barnehager	37 246	34 343	2 903	92	32 774
Sum rammeområde	E Oppvekstetaten	119 291	118 546	745	99	115 885

Etatens netto regnskap viser **et overskudd i forhold til vedtatt budsjett, med kr 745 000**. Det opprinnelige budsjettet for 2017 var kr 118 761 000. Økning i budsjettet på kr 500 000 vedtatt i kommunestyret høsten 2017, ble brukt for å styrke budsjettet for introduksjonsstønad.

Oppvekstetaten ga i 2017 tilbud til:

Tjenester	2015	2016	2017
Barnehagebarn	284	265	276
Skoleelever	694	696	697
SFO	125	136	158
Voksenopplæring	>200	>200	>200

Det var 32 elever bosatt i Nome kommune i privatskole på Helgen Montessoriskole i 2017, mot 38 elever i 2016.

Skolene og barnehagene har høy kvalitet og tilfredshet blant brukere og medarbeidere. Alle skoler og barnehager har gode og funksjonelle bygg. De ansatte arbeider systematisk i samarbeid med helse, PPT og barnevern i forhold til forebygging og barn/ungdom/voksne som har særskilte behov. Voksenopplæringen, grunnskoler og barnehager har et godt og tett samarbeid med Nome kommunale asylmottak og er på tilbudssida når det gjelder brukernes behov.

Etisk standard i etaten

Den etiske standarden for Nome kommune; etikkplakaten, blir fulgt i etaten. I det daglige arbeidet i skoler og barnehager følger vi lover og forskrifter, og har rutiner på tilsyn med dette. Ansatte ivaretas gjennom arbeidsmiljøloven, og når det gjelder barns grunnleggende rettigheter forholder vi oss til FNs barnekonvensjon. I grunnskolen er det opplæringsloven og spesielt § 9A som omhandler barns rett til et trygt og inkluderende læringsmiljø. I tillegg gjelder barneloven for barn og unge under 18 år, som regulerer foreldrenes plikter overfor barna – og barnas rettigheter overfor foreldrene. Barnehageloven og rammeplanen er styrende for barnehagevirksomheten.

I voksenopplæringen gjelder introduksjonsloven, samt lov om voksenopplæring i tillegg til opplæringslova. Oppvekstetaten utarbeider årlig tilstandsrapport for grunnskolene som

presenteres for politikerne. Etaten har i det tverrfaglige samarbeidet utviklet gode rutiner for oppfølging av barn som bekymrer.

Likestilling

Nome kommune har, i likhet med landet for øvrig, utfordringer når det gjelder å rekruttere menn til skole og barnehage. Ungdomstrinnet har tradisjonelt sett hatt større andel menn, men denne andelen er nå synkende. Rekruttering av menn inn i skole og barnehage er ikke enkelt, det er for få menn som søker, og i tillegg vil og må man ansette den som er best kvalifisert. Når det gjelder ledelse er det 100 % kvinner blant styrerne i barnehagene og rektorene i grunnskolen og voksenopplæring. Ser vi alle skolelederne samlet, rektorer og inspektører – grunnskole og voksenopplæring, er andelen kvinner 75 %.

Skole- og barnehageplanen

Arbeidet med ny skole- og barnehageplan ble så vidt påbegynt i slutten av 2017. Det er et krevende arbeid å sette av tid i en travel hverdag til planarbeid, og den vil derfor ikke kunne forventes å være klar til politisk behandling før tidligst første halvår 2019.

Utviklings-/fokusområder skoler og barnehager:

- Vurdering for læring – satsingsområde for skolene, påbegynt 2016
- Kompetanse for mangfold – barnehager og voksenopplæring, 2016 - 2017
- Ny rammeplan for barnehagene, fra 01.08.2017
- Plan for digital kompetanse i barnehage og skole, og satsing på digitale verktøy
- Overordnet del – verdier og prinsipper for grunnopplæringen, fastsatt 01.09.2017
- Opplæringsloven § 9A – Elevenes læringsmiljø. Nytt regelverk om skolemiljø fra 01.08.2017.
- Gode rutiner og samarbeid for overgang barnehage - skole

Bekymringsområder:

- **Levekår:** I følge Folkehelseprofil 2017 er andelen barn i alderen 0 – 17 år som bor i husholdninger med lav inntekt i Nome kommune høyere enn i landet som helhet. Lav inntekt defineres her som under 60 % av nasjonal medianinntekt. Medianinntekt er ikke det samme som gjennomsnittsinntekt. Inntektene til alle husholdninger settes ved siden av hverandre i stigende rekkefølge. Deretter velger man ut den midterste, som altså er medianinntekten.
- **Spesialundervisning:** Levekår fører også med seg et høyt forbruk av ressurser til spesialundervisning, og et høyt antall elever som mottar spesialundervisning. Det arbeides til tross for dette kontinuerlig med å redusere antall og omfang av enkeltvedtak om spesialundervisning, blant annet gjennom tidlig innsats i barnehager og skoler.
- **Barnevern:** Nome kommune har et relativt høyt antall barn i fosterhjem. Dette kan være krevende for barna, for familiene og for ansatte. Dette er også en stor økonomisk utfordring for kommunen, i og med at mange av de som blir plassert i fosterhjem også kan ha behov for spesialundervisning.
- **Tidlig innsats** og høyt fokus på samarbeid mellom barnehage, skole, PPT, barneverntjenesten, helsetjenesten og andre eksterne samarbeidsinstanser er viktige tiltak. Fokus på tidlig innsats i barnehage og skole, samt tverrfaglig samarbeid må ligge til grunn i alt arbeid med barn og unge, og ikke noe som bare skal være

satsingsområde innenfor ett år eller to. Tidlig innsats og arbeid med grunnleggende ferdigheter i lesing, skriving og regning, er også viktige faktorer i forhold til arbeidet med reduksjonen i spesialundervisningen.

Kommunen har logoped i 60 % stilling, som er fordelt mellom skoler og barnehager. Dette er også en viktig ressurs i forhold til det forebyggende arbeidet, blant annet i forhold til tidlig innsats

8.2 Tjenesteområde E1 Etatsadministrasjon og fellestjenester

Oppvekstkontoret har hatt alle stillingene besatt i 2017. I tillegg til saksbehandling, prosjekter, kompetanseutvikling og møtevirksomhet, arbeides det mye med enkeltsaker i forhold til personalet og barn/elever. Mye av dette foregår i samarbeid med PPT, barnevern, helse og andre etater og institusjoner. Samarbeidet med Midt-Telemark og fylkesmannens utdanningsavdeling er også betydelig.

Økonomi

Tjenesteområdet hadde et **overforbruk på kr 49 000** i 2017, noe som ikke er å betrakte som dramatisk og trenger derfor ikke ytterligere kommentarer.

8.3 Tjenesteområde E2 Voksenopplæring

Voksenopplæringen har i 2017 hatt et spennende og krevende år bak seg. Skolen startet høsten 2015 som en interkommunal voksenopplæring for Nome og Bø, og er lokalisert ved Nome videregående skole, avdeling Lunde. Det har vært en god utvikling innenfor tjenesteområdet i 2017, der gode rutiner og struktur har kommet på plass. Samarbeidet internt og mellom kommunene Nome og Bø oppleves også som godt, og sykefraværet har blitt redusert i løpet av høsten 2017. Læringsmiljøet for elevene oppleves bra, og med gode faglige resultat.

Høsten 2017 ble kombinasjonsklasse for minoritetsspråklige elever i aldersgruppen 16 – 24 år igangsatt ved Nome og Bø voksenopplæring i samarbeid med Telemark fylkeskommune. I kombinasjonsklassen skal unge minoritetsspråklige få nødvendig grunnskoleopplæring for bedre å kunne gjennomføre og bestå videregående opplæring. Opplæringen skal gi både faglig utvikling og språkferdigheter, og den skal bidra til integrering i samfunnet. Opplæringen skal kunne baseres på mål både fra grunnskole og videregående nivå.

Økonomi

Voksenopplæringa er stort sett drevet av eksterne midler fra staten, fordeling av lønns- og driftsutgiftene mellom Nome og Bø, samt betaling for gjesteelever fra andre kommuner. Introduksjonsprogrammet er det området med høyest forbruk innenfor tjenesteområdet, der skolen har ansvar for utbetaling av stønad til deltagerne på introduksjonsprogrammet.

Tjenesteområde E2 hadde et **overforbruk på kr 1 680 000**. Hovedårsaken til dette er høyere utgifter til introduksjonsstønad enn budsjettet, noe som har blitt kommentert jevnlig i økonomirapporter i løpet av 2017.

8.4 Tjenesteområde E3 Grunnskolen inkl. skolefritidsordning (SFO)

Elevtallet i kommunen har vært jevnt synkende fra 868 elever i 2005 fram til en liten økning med 697 elever i 2017 (tallet er hentet fra GSI-rapporteringa i oktober 2017). Tallene henger

sammen med den generelle utviklingen i kommunen - flere eldre og færre barn, og generelt lav innflytting. Noe av grunnen til lavere elevtall er også at det er elever fra Nome kommune på private skoler.

Spesialundervisning

Spesialundervisning etter enkeltvedtak ble gitt til 61 elever i Nomeskolen i 2017, som utgjør ca. 9 %. Nome kommune må også dekke utgifter til spesialundervisning for elever på private skoler som etter sakkyndig vurdering fra PPT har behov for spesialundervisning. I 2017 hadde ca. 37 % av Nome kommunes elever på Helgen Montessoriskole spesialundervisning. I tillegg kommer også utgifter til spesialundervisning for elever fra Nome som er fosterhjemsplassert i andre kommuner. Arbeidet med å få en reduksjon i antall enkeltvedtak om spesialundervisning fortsetter også i 2018 i tett dialog med PPT og på alle nivå i skole og barnehage.

Leksehjelp er endret i loven, og kan tilbys elever på høyere trinn enn barnetrinnet. På Holla 10-årige skole deltok til sammen 89 elever på leksehjelp på 5. til 10. trinn. På Lunde 10-årige skole deltok til sammen 64 elever på leksehjelp på 6. og 8. trinn.

Skoleskyss. Kommunen brukte ca. 2 mill. til skoleskyss i grunnskolen i 2017, og utgiftene er redusert med ca. kr 500.000 fra 2016. Dette skyldes mer restriktiv godkjenning av søknader om tilbringerskyss der det ikke foreligger en lovfestet rett. Totalt var forbruket ca. 2,7 mill. i 2017 inkludert voksenopplæringen.

Holla 10-årige skole rapporterer at de har stort fokus på oppfølging av resultatene på elevundersøkelsen som gjennomføres årlig på 5. – 10 trinn, både blant skolens ansatte samt rådsorganene. Som en videre oppfølging av resultatene når det gjelder elevenes læringsmiljø i elevundersøkelsen, gjennomfører skolen også SPEKTER-undersøkelsen – som er en ikke-anonym spørreundersøkelse som følges opp med elevsamtaler.

Som et ledd i arbeidet med at barnetrinn og ungdomstrinn er slått sammen til 10-årig skole, gjennomførte skolen personalseminar for alle ansatte til Bergamo høsten 2017. Der ble det blant annet lagt til rette for at personalet jobbet sammen på tvers av klassetrinn og fikk anledning til å bli bedre kjent med hverandre.

Lunde 10-årige skole fikk i 2017 tilsyn fra Fylkesmannen på elevmedvirkning i elevråd, samarbeidsutvalg og skolemiljøutvalg. Skolen har som et resultat av tilsynet tydeliggjort allerede eksisterende rutiner samt utarbeidet nye rutiner og planer, for å etterkomme krav etter tilsynet. Skolen er også miljøfyrtårn, og fikk godkjent resertifisering i 2017.

Resultater fra elevundersøkelsen viser at skolen har noen utfordringer når det gjelder elevenes læringsmiljø – både når det gjelder motivasjon og mobbing. Dette betyr at de ser at de må ha enda større fokus på å jobbe forebyggende, og ha elevenes skolemiljø mer tydelig som tema blant annet i elevsamtaler.

Læringsresultater

Nasjonale prøver:

Disse prøvene har to hensikter:

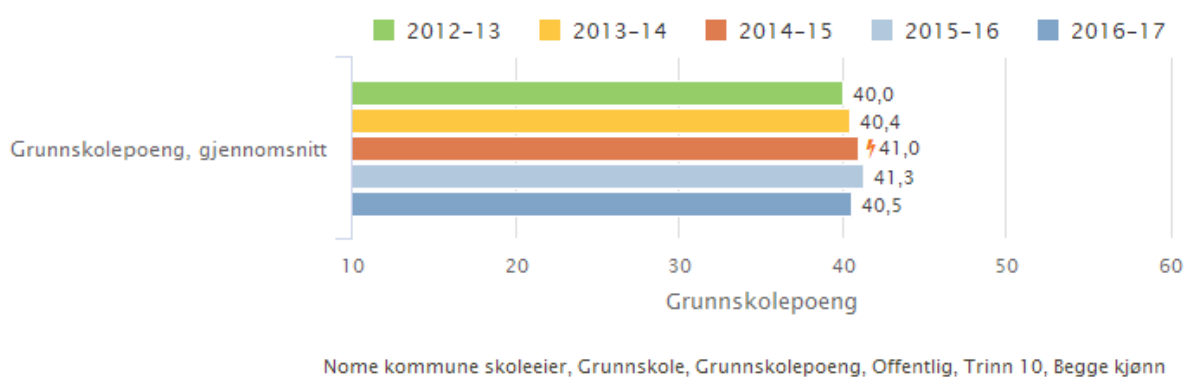
1. Gi lærere og skoleledere et kunnskapsgrunnlag om den enkelte elevs resultater og utvikling.
2. Gi politikere, administrasjon og skolene dokumentasjon av elevenes resultater som er sammenlignbare fra år til år.

Det er viktig å forstå at disse resultatene kan variere sterkt fra år til år, også mellom skoler. Det er først og fremst på elevnivå i kontakten mellom elev, hjem og lærere dette er nyttig statistikk med tanke på å iverksette ulike tiltak. Likevel gir det skoleledelsen en pekepinn på hvordan situasjonen er i den enkelte klasse/gruppe.

Resultat fra nasjonale prøver på 5., 8. og 9. trinn viser at det fortsatt bør jobbes systematisk med grunnleggende ferdigheter spesielt i lesing.

Grunnskolepoeng Nome 2012-2017

Skoleåret 2016-17 var det en liten nedgang i samlet grunnskolepoeng i Nome kommune sammenlignet med Telemarkssnittet som lå på 40,7. Nasjonalt snitt samme skoleår var 41,4. Lunde 10 - årige skole hadde et gjennomsnitt på 41,2 og Holla 10 - årige skole på 39,6. Det vil alltid være små variasjoner fra år til år på dette området. Nome har de siste årene ligget på 40 poeng i snitt, noe som tilsvarer en snittkarakter på 4,0.

Nome kommune har den samme utfordringen som landet for øvrig når det gjelder resultater og kjønnsforskjeller. Studerer en kjønnsforskjellene ligger jentene på skolene i kommunen med 42,9 grunnskolepoeng på et høyt nivå i forhold til guttene som har 38,1. Dette er noe det jobbes med på skolene, ved blant annet å gjøre undervisningen mer relevant, praktisk og variert, samt fokusere enda mer på vurdering for læring og elevmedvirkning.

Kompetanseutvikling

Som en videreføring av arbeidet med satsingen «Ungdomstrinn i utvikling» startet arbeidet med «Vurdering for læring» (VFL) i 2016, og kommunen videreførte ordningen med ressurslærer i 20 %. VFL er fast tema på rektormøter som gjennomføres hver 14. dag. Høsten 2017 påbegynte grunnskolene samt voksenopplæringen digital kompetanseutvikling – MOOC i «Vurdering for læring» administrert av Høgskolen i Innlandet. Denne kompetanseutviklingen skal gjennomføres over to skoleår. Som en start på dette arbeidet ble det gjennomført felles planleggingsdag for samtlige skoler i kommunene Nome, Bø og Sauherad ved skolestart høsten 2017 med ekstern foreleser.

Videreutdanning

Læringsresultatene i skolen er i stor grad påvirket av støtte fra foreldrene samt lærernes innsats og kompetanse. Langt på vei er disse to faktorene bestemmende for elevenes innsats og læring. Studier viser at det er den faglige relasjonen mellom lærer og elev som er den viktigste, og at det ikke er likegyldig hvordan læreren legger opp undervisningen sin. Lærere må i større grad bruke undervisningsmetoder som er forskningsbasert og som en vet gir læringsutbytte.

Skoleåret 2017-18 deltar fem lærere på videreutdanning som finansieres gjennom Utdanningsdirektoratet - to fra hver av skolene Lunde og Holla, samt en lærer i voksenopplæringen. To på matematikk, en på norsk, en på veiledning og en på mat & helse. Dette er en populær ordning, og det er stor søkerpangang fra lærerne i kommunen.

Økonomi

I 2017 hadde tjenesteområde grunnskole inklusive SFO et **merforbruk på kr 429 000**. Dette skyldes i hovedsak fellesutgifter grunnskole, med feilpostering lønn som skulle vært belastet fellesutgifter barnehage.

8.5 Tjenesteområde E4 Barnehager

Barnehagene i Nome har høy kvalitet, både på bygninger, kompetanse og i forhold til fleksibilitet for barn og foreldre. Både areal- og bemanningsnormen følges. Fra og med 2015 har kommunen hatt fire barnehageenheter i Nome, fordelt på seks bygg.

Full barnehagedekning

«Kommunen har plikt til å sørge for at det finnes et tilstrekkelig antall barnehageplasser for barn under opplæringspliktig alder. Utbyggingsmønster og driftsformer skal tilpasses lokale forhold og behov». (Barnehagelovens § 8).

Det kommunale og nasjonale målet om full barnehagedekning er nådd i Nome. Under følger en oversikt over antall barn i barnehagene i Nome kommune – utvikling gjennom de tre siste år.

Tallene er hentet fra Udirs statistikkportal for barnehagene, BASIL.

År	Antall barn	1 år	2 år	3 år	4 år	5 år
2015	271	25	59	61	53	73
2016	266	29	49	65	66	57
2017	276	39	49	52	72	64

Ved utgangen av 2016 var det flere barn som stod uten barnehageplass. Selv om det var ledig areal i barnehagene, var det ikke økonomi til å ansette flere barnehagelærere og fagarbeidere. Det var heller ikke rom for å øke bemanningen ved nytt budsjettår, på grunn av innstramminger. Denne situasjonen ble derfor behandlet politisk i forbindelse med budsjett for 2017, og etaten fikk økte rammer for nytt budsjettår. Med økte rammer ble barn på ventelisten tildelt barnehageplass fra januar 2017. Det ble ansatt flere barnehagelærere og ledig areal ble tatt i bruk.

Herregårdshavna og Helgen barnehager organiserer de ansatte slik at alle har en fast oppgave i den tiden på dagen der det ikke er styrte aktiviteter, noe som skaper forutsigbarhet og ro hos de ansatte til å gjøre kjerneoppgaver.

Herregårdshavna barnehage deltar i DILE prosjektet, som er et forskningsprosjekt for alle de nordiske landene som er subsidiert av Nord Plus. Målet med prosjektet er å se på digital praksis og lære av og forske på hverandre.

Fagerli barnehage fikk ved hovedopptaket for 2017-18 på nytt fire avdelinger i drift, noe som ga et positivt løft for de ansatte. Det rapporteres også at det oppleves som en stor fordel ved å samarbeide omkring de samme satsningsområdene i kommunens barnehager.

Svenseid barnehage har fått oppgradert sin gapahuk i skogen, noe som betyr at de kan ha mer utetid. Barnehagen opplever også å ha fått et samarbeidsutvalg som tar tak i mye av det som skjer i barnehagen, noe som oppleves som positivt.

Sluseparken og Skoemyra barnehager satte høsten 2017 i gang med "Språkløyper", som er et pedagogisk opplegg som UDIR har utviklet.

Plantid og bemanning

En barnehagelærer i 100 % stilling skal ha minimum fire timer plantid i snitt per uke, noe som er arbeid utenfor barnegruppen. Denne tiden dekkes ikke inn av annet personale, noe som oppleves som en utfordring i forhold til å ha en forsvarlig bemanning på avdelingene i kjernetiden.

Kompetanseutvikling

Barnehagene har samarbeidet internt og på tvers av barnehagene med implementering av ny rammeplan, og med barnehagebasert kompetanseheving, med fokus på læring og refleksjon i fellesmøter. Barnehagens verdigrunnlag har vært hovedfokus i arbeidet med implementering av rammeplanen høsten 2017.

Det ble gjennomført felles planleggingsdag med ekstern foreleser for alle barnehageansatte ved oppstart av nytt barnehageår høsten 2017, med ny rammeplan som tema.

Det jobbes mye med bevisstgjøring av viktigheten av gode relasjoner barn - voksen for å oppnå et godt læringsmiljø for barna. Resultat av foreldreundersøkelsen viser at foreldrene er veldig fornøyde med barnehagene våre, og at barna trives.

En barnehagelærer har benyttet seg av videreutdanningstilbud i regi av Udir, med videreutdanning i læringsmiljø og pedagogisk ledelse.

I tillegg deltar en ansatt i barnehagen på utdanning som barnehagelærer – en ordning administrert økonomisk fra Fylkesmannen.

Økonomi

Regnskapet for tjenesteområde barnehager viser et **mindre forbruk på kr 2 903 000**.

Dette skyldes i hovedsak veldig stram budsjettstyring fra styrene, feilpostering på lønn i underkant av kr 500 000 samt høyere inntekter på foreldrebetaling enn budsjettert som en følge av økt barnetall.

Tone Amundsen
Oppvekstsjef

9. Rammeområde F: Helse- og omsorg

9.1 Økonomi – totale rammer

	Budsjett	Regnskap	Avvik	%-	Regnskap
	2017	2017		forbruk	2016
F Helse- og omsorgsetaten					
Sum tjen.Område: F1 Etatsadm. og fellestjenester	11 095	-13 002	1 907	117	-13 508
Sum tjen.Område: F2 Helsetjenester	38 952	38 921	31	100	35 018
Sum tjen.Område: F3 Institusjonstjenester inkl. kj. tjenester	54 914	54 932	-18	100	53 675
Sum tjen.Område: F4 Hjemmetjenester	92 510	93 465	-955	101	92 534
Sum rammeområde: F Helse- og omsorgsetaten	175 281	174 316	965	99	167 718

Regnskap

Regnskapet for helse- og omsorgsetaten viser et mindre forbruk på 965.000

Årsaken er i hovedsak mer inntekter i form av refusjoner, spesielt gjelder dette tjenester til ressurskrevende brukere.

Generell kommentar til hele sektoren

Etaten har hatt mange tilsyn fra tilsynsmyndigheter dette året. Nevner her tilsyn med legemiddelhåndtering, tilsyn fra arbeidstilsynet ang. trusler og vold mot ansatte. Tilsyn med kommunale tjenester til personer med samtidig ruslidelser. Dette er et stort tilsyn og medførte ikke avvik eller lovbrudd. Systemrevisjon med rehabiliteringstjenestene på Sjukeheimen medførte heller ikke avvik/lovbrudd. Mattilsynet har hatt tilsyn på kjøkkenet på sjukeheimen.

Det er et økende behov for kompetanse innenfor ulike fagområder for å møte nye krav og utfordringer; rehabilitering, psykiatri, rus, demens mm. Det er utfordrende å få ansatte til å ta videreutdanning og det er også blitt vanskelig å rekruttere sykepleiere til tjenesten. Dette gjør seg spesielt gjeldende på natt. Det arbeides systematisk med oppfølging og rekruttering av ansatte ut mot videregående skole og høyskole, samt søke å benytte personell med spesialkompetanse i størst mulig grad på tvers av avdelinger og tjenester. Å tilby store stillinger er et overordnet mål, det er flere ansatte som har fått økt sine stillinger gjennom året. Dette medfører imidlertid at det er lite tilgjengelige vikarer. Det samarbeides med KS for å utvikle en heltidskultur.

Å sikre tilstrekkelig grunnbemanning er nødvendig da sårbarheten ved fravær er mye større ved mer kompliserte medisinskfaglige oppgaver. Behovet for mer bemanning på helg gjør seg nå gjeldende, og er en følge av sykehusets utskrivningspraksis.

Det er gjennomført brukerundersøkelser på Sjukeheimen og i hjemmetjenestene i Lunde, med til dels gode resultater.

9.2 Tjenesteområde F1: Administrative og andre fellesfunksjoner

Koordinerende enhet for habilitering og rehabilitering

Enheten skal sikre et helhetlig tilbud til pasienter og brukere, og består av et koordineringsteam for voksne og et for barn.

Enheten skal ha generell oversikt over habiliterings/rehabiliteringsbehovet og samarbeider med 2.linjetjenesten.

Resultater og utfordringer

24 barn og 80 voksne mottar koordinerte tjenester. Arbeidet med dette er fordelt på 35 koordinatorene. 64 personer har fått utarbeidet individuell plan. Det er psykisk helse som har flest brukere som mottar koordinerte tjenester. Det er et ønske/mål å få andre etater/yrkesgrupper til å ta på seg oppgaven som koordinator, da plikten til å skaffe koordinator ligger til kommunen og ikke til helse- og omsorgsetaten.

9.3 Tjenesteområde F2: Helsetjenester

Helsestasjon og skolehelsetjenesten

Området omfatter: Svangerskaps- og barselomsorg, Helsestasjonstjeneste og helsetjenester i skolen, Helsetjeneste for flyktninger, Nome statlige mottak, Habilitering og psykisk helsearbeid opp til 18 år. Det er 7,7 årsverk tilknyttet helsestasjon og skolehelsetjenesten. (10 ansatte i 50 til 100 %. stilling) SLT/koordinator/kommunal radikaliseringskontakt utgjør 20 % stilling.

Resultat og utfordringer

Ledende helsesøster har permisjon fra stillingen sin fram til september 2018.

Oppgaver er forsøkt ivarettatt av andre, men det medfører at en del arbeid spesielt utviklingsoppgaver blir utsatt.

Avdelingen har et høyt aktivitetsnivå, med mange krevende og utfordrende arbeidsoppgaver. De ansatte er fleksible, og sykefraværet er lavt. Det arbeides systematisk med kvalitet og pasientsikkerhet. Det er utarbeidet system for tverrfaglig samarbeid, som er koordinert og som følges opp og evalueres.

Jordmor tilbyr hjemmebesøk til alle 1-3 dager etter fødsel. For å sikre tidlig innsats, har helsestasjon organisert jordmor, helsesøster og familieveileder i et «Jordmorteam»

Alle barn 0-5 år får tilbud om regelmessig helseundersøkelser i tråd med basisprogrammet.

Oppgavene omhandler helseopplysning, helseundersøkelse, råd og veiledning. Vaksinasjoner gis i tråd med barnevaksinasjonsprogrammet, og vaksinasjonsdekningen er høy (ca. 90 %)

Nome har levekårsutfordringer, og det merker helsestasjon ved at det er relativt mange barn og foreldre som får et utvidet tilbud. Samhandlingsreformen har bidratt til økte forventninger om kommunal oppfølging av de minste barna, og det er i hovedsak helsestasjonens ansatte som gir denne oppfølgingen.

Helsestasjonen samarbeider tett med barnehagene, og kommunens øvrige tjenester om helsefremmende tiltak som temauken for 4 åringer og om identifisering og oppfølging av enkeltbarn og familier.

Alle 5 åringer har gjennomført skolestartundersøkelse, elever på 3. trinn har blitt innkalt sammen med foreldre og elever på 8 trinn har vært innkalt til helsesamtale. Helsesøster har undervisning på ulike trinn. Mange elever har fått tilbud om hjelp fra skolehelsetjenesten, og det er et tett samarbeid mellom skole og skolehelsetjeneste.

Det har vært vanskelig å skaffe vikar til helsesøsterstilling på videregående skole. Tilbudet er derfor noe redusert gjennom skoleåret. Målet er å styrke dette tilbudet med 100% stillingsressurs til videregående skole til neste skole år. Det har vært avholdt møter både med skoleledelse og elevråd. Nome vgs. har en elevgruppe med mye gjesteelever, og flere elever med risiko. Ungdata undersøkelsen viser dette tydelig. Ønsker fra skoleadministrasjonen og

elevene på mer tilgjengelig helsesøsterressurs, skal veies opp mot behovene i grunnskolen. Økning i antall bosatte flyktninger har medført endringer i tilbudet, og det er opprettet et flyktningehelseteam bestående av lege, sykepleier og helsesøster. Ved behov deltar andre fra HO, og ukentlige treffpunkt med NAV er innarbeidet. Det er etablert Tverrfaglig møte på Nome statlige mottak, for å sikre tidlig hjelp ved bekymring for beboer, koordinering av tiltak, oppfølging og veiledning av ansatte.

Ca. 50 familier har fått veiledning og oppfølging fra familieveileder og psykiatrisk sykepleier.

Det arbeides med å utarbeide en egen delavtale for barn og unge. Formålet er å sikre kvaliteten på samarbeidet mellom kommunene og spesialisthelsetjenesten.

Legetjenesten

Nome har 5 private legehjemler, en kommunal legestilling, en turnuslege og en tilsynslege som er knyttet til Nome sjukeheim i 40 % stilling. Totalt 7,4 årsverk leger.

Hjelpespersonell: 4,9 årsverk helsesekretærer og 1 årsverk sykepleier. Totalt 5,9 årsverk.

Det ble ansatt to nye private leger, samt en kommunal lege i 2016.

Resultat og utfordringer

Kommunen har organisert øyeblikkelig hjelp tjeneste i kontortiden, herunder tilgjengelighet i helseradionett/nødnett og ivaretagelse av utrykningsplikten. Det er inngått en egen avtale mellom kommunen og de private fastlegene. Det interkommunale samarbeidet med Skien og Siljan om felles legevakt fortsetter som før.

Det er over tid lagt til rette for et mer forpliktende samarbeid mellom kommunens fastleger og andre tjenester i etaten. Dette er møter som skaper et tettere samarbeid mellom fastleger og HO til beste for pasientene. Det viser seg nå at dette forpliktende samarbeidet gir bedre kvalitet på tjenestene.

Det er nye krav til allmennleger om spesialisering og veiledet tjeneste.

Fysio- og ergoterapitjenesten

Avdelingen har 4 årsverk kommunalt ansatte fysioterapeuter og 1 stilling til ergoterapeut. Det er i tillegg 3 årsverk privatpraktiserende fysioterapeuter med driftstilskudd fra kommunen.

De kommunale fysioterapeutene har tilrettelagte kontorer og treningsrom på Dagsrud, men det er ofte hensiktsmessig med tiltak nærmest der hvor brukerne bor og prioriterer derfor hjemmet som arena og samarbeider da med andre som evt. yter tjenester til brukeren.

Resultat og utfordringer

Avdelingen yter tjenester delt inn i følgende hovedområder:

- Barn (skolehelsetjeneste, helsestasjon, habilitering)

- Voksne og eldre: fysioterapi på institusjon (Nome sjukeheim, primært rehabilitering)

Samarbeid med hjemmetjenesten i Ulefoss og Lunde (hjemmefysioterapi og rehabilitering i hjemmet)

- Grupper: fallforebyggende grupper, bassenggrupper, behandlings-/treningsgrupper

- Hjelpemidler

Rutiner/prosedyrer for registrering av alle henvendelser og tjenester til voksne i fagprogrammet

Profil er nå iverksatt. Dette arbeidet må videreutvikles i året som kommer.

Når det gjelder hjelpemidler er det stadig økende krav til kompetanse. Nav Hjelpemiddelsentral krever mer opplæring i bruken og håndteringen av elektriske hjelpemidler som senger, heiser m.m. Kommunen har nå overtatt arbeidet med formidling av hjelpemiddel, og det er ansatt en

hjelpemiddelkoordinator. Det arbeides også med å flytte hjelpemiddellageret til mer egnede lokaler på Dagsrud.

Avdelingen har over flere år hatt utfordringer med noe ustabilitet i personalgruppen knyttet til permisjoner og fravær. Behovet for vikarer har vært stort også i 2017. Dette går i noen grad utover pasientene som må skifte fysioterapeut ofte, eller det har vært vanskelig å gjennomføre enkelte oppgaver.

Nome, Bø og Sauherad samarbeider om Friskliv i Midt-Telemark. Det er nå ansatt to frisklivskoordinatører i hver sin 100% stilling. Frisklivssentralen skal gi et strukturert forskningsbasert tilbud til folk som trenger hjelp og støtte til å endre levevaner, og har som overordnet mål å jobbe med forebyggende arbeid, rettet inn mot livsstilssykdommer som f.eks. KOLS, diabetes, muskel- og skjelettlidelser, hjerte-kar problematikk og overvekt. Frisklivssentralen vil forsøke å nå barn, voksne, eldre og innvandrere med ulike helseutfordringer knyttet til livsstil. Det gis tilbud om Frisklivsresept som varer i min. 3 mnd., Bra Mat Kurs og Røykeslutt kurs. Det samarbeides også med helsestasjon i kommunene om å gi et tilbud til foreldre, barn og unge. Frisklivssentralen driver en treningsgruppe på Dagsrud med deltagere med ulike helseutfordringer primært revmatisme. Gruppen har 20 deltagere.

Psykisk helsearbeid

Avdelingen har 6,68 årsverk. En ruskonsulent 100 % stilling finansieres fra prosjektmidler. I tillegg kommer bofellesskapet med 12 årsverk som er organisert under psykiatritjenesten, totalt 18,68 årsverk.

Resultat og utfordringer

333 personer er registrert som brukere av psykiatritjenesten. 103 er registrert med kroniske lidelser, 63 er registrert med rusutfordringer. Ca. 100 har ukentlig oppfølging eller hyppigere. Resten har oppfølging annenhver uke eller sjeldnere. De fleste brukerne er mellom 18 - 50 år. Arbeidet som utføres er variert, og består av samtaler, veiledning og praktisk bistand. Det er mange henvendelser som ikke blir registrerte. Dette er pårørende, kortere veiledningsoppdrag m.m. Legetjenesten og den øvrige helse- og omsorgstjenesten utøver også tjenester og behandlinger til mennesker som har en alvorlig psykisk lidelse.

I 2016 mottok kommunen prosjektmidler knyttet til pasienter med ROP diagnoser. Midlene på 1,2 mill. kr. videreføres i 2017. Prosjektstillingene arbeider med å bedre botilbudet, samt å bedre samhandlingen mellom første og andre linje tjenesten ang. pasienter med ROP diagnoser. I tillegg brukes prosjektmidlene til å øke kompetansen i bofellesskapet i form av mer veiledning, systematisering, undervisning og bistand fra ambulant team fra sykehuset. Det er et overordnet mål å øke kunnskapen rundt pasienter med rusutfordringer.

Psykiatritjenesten har koordinatorrolle i 23 ansvarsgrupper. Det er utarbeidet 19 individuelle planer for mennesker som har alvorlig psykisk lidelse, og som har behov for ulike tjenester.

6 personer har benyttet seg av KAD sengen på Ringsevja (Kommunal akutt døgnplass).

19 brukere bor i bofellesskapet for psykiatri, mange med forskjellige diagnoser. Brukerne gir uttrykk for at de trives godt. Personalet viser et stort engasjement for brukernes beste. De faglige utfordringene er til tider store. Bofellesskapet på Ringsevja er også en viktig arena hvor mange pasienter treffes for sosialt samvær, dette skjer på dag og kveldstid. Røde Kors er en aktiv samarbeidspartner og har nettverksguide for flere brukere. I tillegg arrangerer de kurs. Det er faste samarbeidsmøter med Røde Kors.

Ca. 25 brukere benytter seg av dagtilbudet hver onsdag på Ringevja.

Lokalforening/Mental helse Nome driver et godt arbeid i kommunen, de er med i planlegging av nye tilbud, og delaktig i flere av kommunens tilbud. Foreningen har i tillegg flere egne

arrangement.

Det arbeides systematisk med dokumentasjon som også er lovpålagt, men det er krevende å gjennomføre dette på en god nok måte i en travel hverdag.

Kriseteamet møtes med jevne mellomrom og har vært involvert i 4 saker. I flere av sakene har det vært mange personer involvert. Noen følges opp i korte perioder, andre har blitt fulgt opp over lang tid. Det er en krevende oppgave å være medlem i kommunens kriseteam.

9.4 Tjenesteområde F3: Institusjonstjenester

Tjenesteområdet omfatter Nome sjukeheim med fellesavdeling og felleskjøkken.

Sjukeavdeling, skjermet avdeling og bo- og behandlingsavdeling.

Nome sjukeheim har 71 pasientrom. Ved behov kan 3 rom på korttidsavdelingen brukes som dobbeltrom, da er belegget opptil 74 pasienter.

Det er et mål at sjukeheimen driftes i tråd med samhandlingsreformens intensjoner og gjeldende retningslinjer. Det innebærer blant annet økt grad av medisinsk faglig kompetent behandling, økt fokus på beboerens ønsker og individuelle behov samt ivaretagelse av den enkeltes funksjonsnivå.

Resultat og utfordringer

Sjukeheimen har gjennom året imøtekommet behovet for sykehjemsplasser og antall overliggere på sykehuset er 0. Det betyr også at det er innvilget korttidsplasser og avlastningsplasser i forebyggende hensikt i større grad enn tidligere. Dette medfører sannsynligvis en stor gevinst både med tanke på å kunne utsette behov for langtidsplass på sykehjem og ikke minst redusere behovet for sykehusinnleggelser. For brukerne innebærer det en høyere kvalitet på tjenestene og også bedre opplevd livskvalitet.

Det ble i 2017 vedtatt at hele Bo- og behandlingsavdelingen skulle gjøres om til korttidsplasser. Dette er i ferd med å gjennomføres, og det er fokus på å flytte korttidspasienter som blir innvilget langtidsplass til øvrige avdelinger på sykehjemmet fortløpende ved ledighet. Man har likevel valgt å ta menneskelige hensyn og la beboere som har bodd på avdelingen i lang tid få bli.

Sjukeheimen fikk gjennomført en bruker- og pårørendeundersøkelse i 2017. Det var noe lav svarprosent på denne undersøkelsen. Det kom frem en opplevelse av lav aktivisering av beboerne, og at det virket som det ikke var tid til dette i det daglige arbeidet. Videre var det ikke klart for pårørende hvordan/hvor det var anledning til å klage på tjenestene. Dette er nå presisert og satt opp som eget punkt i pårørendesamtalen, som blir tilbudt alle x 2 pr. år. Ellers var resultatene jevnt over gode.

Det er opprettet en trivselsgruppe som skal sørge for aktiviteter for beboerne gjennom året. De fleste aktiviteter er gjennomført. «Mini-mini- Dyrskuen» ble dessverre avlyst pga. dårlig vær. I samarbeid med Kulturetaten gjennomføres «Den kulturelle spaserstokken» som har jevnlig tilbud.

Nome sjukeheim laget i 2017 en tekst på hjemme siden ang. «Trivselsvenn» der innbyggerne i kommunen oppfordres til å ta kontakt dersom de har tid til overs. Formålet er å skaffe frivillige som har anledning til å bruke litt av sin tid til fordel for beboere. Det kan være alt fra enkle kaffebesøk og samtaler til små turer ut eller annet som måtte passe den enkelte trivselsvenn.

Sjukeheimens ansatte og avdelingsledere melder og behandler avvik i pasientens elektroniske journal. Prosedyre for melding av avvik om systemfeil og HMS følges også nøye opp. Spesielt skjermet avdeling har meldt om flere avvik i 2017 grunnet stor fysisk og psykisk arbeidsbelastning knyttet til enkeltbrukere med utagerende atferd. Det blir kontinuerlig

arbeidet for å redusere arbeidsbelastningen ved å vurdere faglig forsvarlighet og ekstra innleie ved behov. Dette er imidlertid en pasientgruppe som er utfordrende og som krever høy grad av fagkompetanse og egnet personell.

Antall heldøgns beboere i institusjon etter kjønn og alder 31.12.2017

Tall i parentes er fra 2016

Alder	Menn	Kvinner
50-66	1 (0)	1(2)
67-74	5 (5)	3 (7)
75-79	2 (6)	5 (6)
80-84	2 (5)	9 (5)
85-89	3 (5)	8 (14)
90 år og over	3(6)	21(17)
Sum	16(25)	47(51)

Antall opphold fordelt på tjenestetype. 2017/16-15-14-13-12

Tjenestetype	Antall opphold
Avlastning i institusjon	15-36-41-34-35-17
Korttids./rehabilitering	74* -52-48-37-50-65
Korttidsopphold annet	18* -3-2-5-7-4
Korttids. Utredning/behandling	97 -107-54-61-60-56
Rullerende korttidsopphold	4 -1-0-2-4-12
Langtidsopphold	42 -48-47-36-33-41
Sum	250-247-192-180-197-205

*Pga. større rullering på plasser på Bo- og behandling har det vært mulig å tilby flere korttidsopphold i rehabiliteringshensikt.

9.5 Tjenesteområde F4: Hjemmetjenester

Hjemmetjenesten består av hjemmesykepleie/hjemmehjelp i Ulefoss og Lunde. Lundtunet og Ringsevja aktivitetssenter Bjervatun alderspensjonat, bofelleskapene: Vesleheimen, Olastua, Smedkåsa, Eidsbygda, Bergvoll og Tyrivegen.

Resultater og utfordringer

Hjemmesykepleien har stort fokus på å utvikle kompetansen i tråd med nye oppgaver. Det er nå kreftkontaktsykepleier, Kols/Diabetes- kontaktsykepleier og Demenskoordinator tilknyttet tjenestene. I tillegg er det flere hjelpepleiere/fagarbeidere med mye spesialkunnskap om respirasjon og respiratorbehandling. Det er et godt samarbeid med Fysio/ergoterapiavdelingen og psykiatriavdelingen, dette samarbeidet oppleves som svært nyttig.

Hjemmerehabilitering som er en tverrfaglig tjeneste fokuserer på nye brukere, og spesielt er tjenesten rettet mot det å lage gode overganger mellom sykehjem og hjemme og mellom sykehus og hjemme. Dette har vist seg å være et svært gunstig tiltak for å skape kontinuitet og gode løsninger. Tiltaket kan være med å forhindre mer bruk av sykehjems og sykehusplasser. Hjemmetjenesten har dette året i samarbeid med Nome sjukeheim og fysio/ergoterapitjenesten mottatt kr. 200.000,- målet er å styrke rehabiliteringstilbudet i Nome kommune.

I arbeidet med å øke dokumentasjonsgraden er nå mobile enheter tatt i bruk. Enhetene gir personalet tilgang til arbeidslistene og brukeropplysninger på nettbrett. Dette verktøyet er svært positivt mottatt hos personalet.

Samhandlingsreformen vil fortsette å prege utformingen av hjemmetjenesten i tiden som kommer. Økt kommunalt ansvar for kroniske syke pasienter gir hjemmetjenesten både

faglige og organisatoriske utfordringer. Det er behov for mer tverrfaglig samarbeid med fokus på forebygging.

En stadig økende andel av brukerne har en kognitiv svikt/demens som gjør det utfordrende å skape trygge rammer rundt den enkelte. Det er viktig med et nært samarbeid med pårørende og muligheter for å gi et dagtilbud, slik at pårørende får avlastning.

Samtidig med at det er større utfordringer i forbindelse med sykere pasienter, stilles det også større krav til dokumentasjon og god saksbehandling. Det er behov for mer ressurser til disse oppgavene enn vi har pr. i dag, det er for store og krevende oppgaver til at den enkelte leder kan ha ansvaret for all saksbehandling i forbindelse med tildeling av tjenester.

Utdeling av medikamenter til LAR brukere (Legemiddellassistert rehabilitering) er fortsatt svært krevende i perioder. Det er utfordrende å få til tverrfaglig samarbeid og samarbeid med 2. linjetjenesten som gir kontinuitet rundt disse brukerne. Det er utarbeidet prosedyrer for å bedre tjenestetilbudet.

Hjemmetjenesten er en svært krevende arbeidsplass med mange og forskjellige oppgaver. Stadig flere alvorlig syke mennesker med til dels kompliserte medisinske problemstillinger, ønsker å være hjemme. Dette krever mye ressurser, både økonomisk og faglige. Kompetansen må økes, og tid til oppfølging og administrasjon rundt enkeltbrukere må prioriteres grunnet stadig større dokumentasjons- og rapporteringskrav, både til lege, sykehus og gjennom pålegg fra stat og fylkeskommune. (IPLOS, samtykkekompetanevurderinger mm.)

Det kommer etter hvert nye og yngre personer inn i bofellesskapene. Dette medfører omlegging av tjenestene og behov for opplæring av ansatte. Smedkåsa med 5 leiligheter driftes i et samarbeid mellom personalet på Olastua, Bergvoll, Vesleheimen og Psykisk Helse. Et samarbeid som fungerer godt for brukerne og som gir utviklingsmuligheter for personalet. Det er ansatte med svært lang erfaring og mye kunnskap som arbeider i bofellesskapene, det medfører at kompliserte og krevende oppgaver stort sett løses på en god måte, men ytterligere kompetanseheving er nødvendig for å gi gode tjenester til nye brukergrupper.

Bo- og aktivitetssenter

Aktivitetssentrene på Lundetunet og Ringsevja er viktige forebyggende tiltak. Det foregår mange daglige, ukentlige og månedlige aktiviteter. Med mange besøkende hver måned. Sentrene fyller en funksjon som lavterskeltilbud for mange brukergrupper, både eldre og yngre, og mange med nedsatt funksjonsevne benytter tilbudet. Det er en arena for sosial trivsel og tilhørighet. Mange opplever ensomhet i dag, og det er nærliggende å tro at mange av disse brukerne av sentrene vill hatt et høyere forbruk av helsetjenester uten dette tilbudet. Samarbeidet med de ulike lag og organisasjoner som benytter Lundetunet og Ringsevja må vedlikeholdes og stimuleres, og det må arbeides med å utvikle og tilrettelegge for nye aktiviteter.

10. Rammeområde G: Barnevern

10.1 Økonomi – totale rammer

	Budsjett	Regnskap	Avvik	%-	Regnskap
	2017	2017		forbruk	2016
G Barnevern					
Sum rammeområde: G Barnevern	15 611	14 312	1 299	92	13 981

Midt-Telemark barneverntjeneste er et interkommunalt samarbeid mellom Bø, Nome og Sauherad, der Sauherad er vertskommune. Fagrådet: består av en representant for hver kommune. (etatsjef). Barnevernet er representert ved leder.

Regnskap

Det er et mindreforbruk samlet i barnevernet på ca. 1,3 mill. kr. Årsaken til dette er økte statlige overføringer fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi).

Resultater og utfordringer

Barneverntjenesten har i 2017 i likhet med foregående år hatt et høyt sykefravær, 10,6 % i gjennomsnitt. Flere av sykemeldingene har vært jobbrelaterte. Stort arbeidspress over tid er en belastning som også gjør at ansatte tåler mindre av utfordringer i privatliv/egen helse. Prosessveiledning er gjennomført for å hindre utbrenthet blant ansatte.

Det er mange alvorlige og krevende saker i barneverntjenesten. Midt-Telemark barneverntjeneste har mange flere barn som er plassert utenfor hjemmet enn landsgjennomsnittet. Det er opprettet en prosjektstilling i barnevernet som blant annet skal se på arbeidsflyt og samarbeidsrutiner med de øvrige tjenestene i kommunene.

10.2 Fristoverskridelser

Barneverntjenesten har fristoverskridelser som fordeler seg slik:

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Bø	0	13	2	3	13	4
Nome	7	10	8	7	11	6
Sauherad	3	6	6	4	8	3
Totalt	10	29	20	14	32	13

Årsaken til fristoverskridelsene er forskjellige. Til tross for en vanskelig arbeidssituasjon med høyt sykefravær, så har barneverntjenesten hatt en nedgang i antall fristoverskridelser.

10.3 Plassering av barn utenfor hjemmet

Nome

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Fosterhjem omsorgsovertakelse	20	21	28	27	25	27
Fosterhjem frivillige plassering	1	0	2	3	4	8
Institusjon				0	0	0
Totalt	21	21	30	30	29	35

Ellen Moen
Helse- og omsorgssjef

11. Rammeområde H: Kultur, plan og utvikling

11.1 Økonomi – totale rammer

	Budsjett	Regnskap	Avvik	%-	Regnskap
	2017	2017		forbruk	2016
Sum tjen.Område: H1 Kulturadministrasjon og fellestj	3 273	3 413	-140	104	2 885
Sum tjen.Område: H2 Kulturminnevern og museer	819	819	-	100	812
Sum tjen.Område: H3 Nome kulturskole	2 359	2 351	8	100	2 348
Sum tjen.Område: H4 Kulturtiltak barn/unge og funksjonsh	878	974	-96	111	499
Sum tjen.Område: H5 Andre kulturaktiviteter	1 654	1 758	-104	106	1 172
Sum tjen.Område: H6 Reiseliv	531	454	77	85	557
Sum tjen.Område: H7 Næring	1 446	1 491	-45	103	1 623
Sum tjen.Område: H8 Strategisk planlegging	2 080	1 800	280	87	-
Sum tjen.Område: H9 Nome bibliotek	2 451	2 179	272	89	1 960
Sum rammeområde: H KPU-etaten	15 491	15 239	252	98	11 855

Generelle kommentarer til området

KPU går i tilnærmet balanse (98%) i årets regnskap, med et underforbruk på 252 000.

Underforbruk skyldes primært refusjon sykepenger pga langtidssykemelding, vakanse i 100% stilling med halvårseffekt og stengt bibliotek på Ulefoss fra sommeren 2017.

Kommentarer til budsjettavvik for hovedområdet

Regnskap 2017 viser et underforbruk generelt, men det er overforbruk på flere delområder. Overforbruket er knyttet til andre kulturaktiviteter (område H5), administrasjonen (område H1), kulturtilbud barn og unge og funksjonshemmede (H4) og næring (område H7).

Sykefravær

Etaten hadde i 2017 en fraværspersent på 3,9%. Fraværspersenten er høyere enn vanlig pga at fraværspersenten på område H8 (strategisk planlegging) er på 15,5%. Område H8 trekker således opp gjennomsnittet. Med få ressurser per ansvarsområde gir langtidssykemeldinger store utslag.

Status på hovedutfordringer fra budsjettkommentarer for 2017

1. Hvordan jobbe for økt tilflytting og hindre fraflytting?
Nome Tilflyttingsforum ble vedtatt i kommunestyremøtet desember 2016.
Tilflyttingsforumet lanserte høsten 2017 en promofilm om Nome kommune som har som målsetting å skulle lokke personer med tilknytning til Nome tilbake til kommunen.
2. Kultur – og fritidsaktiviteter er viktig for et levende lokalsamfunn.
KPU jobber kontinuerlig for å tilrettelegge for gode tilbud til befolkningen i samarbeid med frivillige lag og foreninger.
3. Det er fortsatt usikkerhet knyttet til fremtidens tildeling av næringsfond. Fremtidig bortfall av tildeling fra næringsfondet tvinger frem nye måter å tenke på knyttet til bedriftsrettet støtte etc.
4. Nome kommune har jobbet i lag med MTNU og NI for å få lansert Nome kompetansebygg – avdeling Lunde og Ulefoss.
I Lunde stod kompetansehuset ferdig i bankens lokaler høsten 2017. På Ulefoss var det lenge tiltenkt å etablere kompetansehus i Telemarksbibliotekets gamle bygg, men

dette viste seg å ikke være levedyktig. Ved årsslutt ble det klart at kompetansehus på Ulefoss blir i bankens lokaler på Ulefoss senteret.

5. Barn og unges rett til medvirkning: Høsten 2017 ble nye vedtekter for Nome ungdomsråd vedtatt i Kommunestyret og Nome ungdomsråd er igjen aktivt etter noen år uten aktivitet.
6. Det er en viktig utfordring å få etablert nye og gode løsninger for Nome Bibliotek både ifht de ansatte og ifht brukerne av tjenesten.
Nome bibliotek, avdeling Ulefoss stengte for publikum før sommeren 2017 i påvente av nytt bygg for bibliotekets avdeling på Ulefoss samlokalisert med Ulefoss samfunnshus. Samlokaliseringen sikrer sårbare ressurser innenfor flere kulturfaglige områder og synergiene vil kunne komme befolkningen til gode i form av nye tilbud. I byggeperioden er bibliotekets avdeling i Lunde åpent mer, i tillegg til at det både kan utleveres og innleveres bøker på Ulefoss samfunnshus.

Planer

Kommuneplanarbeidet – både samfunnsdel og arealdel – ble iverksatt. Det ble også jobbet med Tverretatlig folkehelseplan, Kulturens Kraft og Kulturminneplan for Nome. I løpet av 2017 har det vært jobbet med tverretatlig folkehelsearbeid og hvordan systematisere og evaluere dette. Tverretatlig arbeid om kommunens lokale folkehelseutfordringer skal implementeres i kommuneplanen framfor å være en egen temaplan. Dette gir folkehelsearbeidet økt tyngde og forankring.

Kulturminneplanen for Nome kommune vil i løpet av våren 2018 sendes ut for en ytterligere høring da det til 2. høring høsten 2017 kom inn ytterligere innspill som skal trekkes inn i planen.

Arbeid med ny kulturplan ble utsatt til 2018 for å følge framdriften til kommuneplanen da innspill til kommuneplanen bør trekkes inn i arbeidet med kulturplanen.

11.2 Tjenesteområde H1: Kulturadministrasjon og fellestjenester

Kommentarer til budsjettavvik:

Overforbruk på kr 140 000,- er primært knyttet til lønnskostnader, kurs og opplæring som en følge av ny administrativ organisering.

11.3 Tjenesteområde H2: Kulturvern og museer

Kommentarer til regnskapet:

Området gikk i balanse.

11.4 Tjenesteområde H3: Nome kulturskole

Kommentarer til regnskapet:

Området gikk i balanse.

Prosjekter

I september 2017 var det duket for storproduksjon i form av musikalen Hollaluja. Forestillingen var et samarbeid mellom DKS, Nome kulturskole, alle korpsene i kommunen og andre frivillige krefter og ble en stor suksess. Kulturskolens juleforestilling var i år kulturskolens egen versjon av juleklassikeren «Piken med svovelstikkene».

Pr 31.12.2017 hadde kulturskolen 187 elevplasser.

Gjennom «Barnas Hjerterom»- gir kulturskolen profesjonelt kulturtilbud til barn i Nome. I 2017 ble det vist 10 barneforestillinger med et gjennomsnittsbesøk på 45 per forestilling.

Den kulturelle skolesekken (DKS)

Den kulturelle skolesekken er en nasjonal satsing som skal bidra til at elever i grunnskolen i Norge får møte profesjonell kunst og kultur av alle slag. I den kommunale delen er det i 2017 gjennomført 10 tiltak i grunnskolen, 1 tiltak for hvert klassetrinn.

Den kulturelle spaserstokken (DKSS)

Den kulturelle spaserstokken er en nasjonal kultursatsing som har som mål å sørge for profesjonell kunst- og kulturformidling av høy kvalitet til eldre. Den kulturelle spaserstokken har rundt 10 arrangement årlig på ulike arenaer rundt i kommunen.

11.5 Tjenesteområde H4: Kulturtiltak barn/unge og funksjonshemmede.

Kommentarer til regnskapet

Området går i noe overforbruk. Dette skyldes primært Sluserock, som hadde et lavere antall solgte billetter enn budsjettet.

Kultur- og fritidstilbud til funksjonshemmede

Fritidsklubben ”Kompis” er et tilrettelagt tilbud for personer med bistandsbehov. Det lages aktivitetsprogram med informasjon om når det er aktivitetskvelder og hvilke aktiviteter som tilbys. I 2017 har det vært 14 aktivitetskvelder. Totalt besøk på aktivitetskveldene har vært ca. 525, som er noe færre enn i 2016 da det var ca. 580.

Kulturtilbud barn/unge

“Ung i Nome” er en samlebetegnelse for de kommunale ungdomshusene og fritidstilbud for ungdom i regi av KPU-avdelingen. Drift av ungdomshusene Gamlebanken i Lunde og på Ulefoss samfunnshus. UKM (Ung Kultur Møtes), UKU (ungdomskulturer), opplevelsesturer, kurs/workshops og konserter. Ungdomsleder er engasjert i SLT-arbeid og folkehelserådet.

Årets ungdomsstipend gikk til Bjørnar W. Risdalen, Jonas Holte Røed og Sophie Elisabeth Troth.

Sluserock 2017 hadde gode besøkstall, men gikk allikevel noe i underskudd. Store utendørsarrangement er sårbare for vær – noe som ga utslag på årets arrangement.

Pulsen kiosk

Kiosken i samfunnshusets vestibyle har flere funksjoner. Kiosk- og billettsalg ved kino og andre forestillinger står sentralt, mens Pulsen også fungerer som en «miljøarbeid-sentral» ved klubbkvelder og for utlån av aktivitetsutstyr.

11.6 Tjenesteområde H5 Andre kulturaktiviteter

Kommentarer til regnskapet

Området går med noe overforbruk (6%) grunnet ekstra utgifter med kirkejubileumsuka.

Kulturpris

Kulturprisen 2016 ble tildelt Birger Bergland.

Ulefoss samfunnshus og Ulefosshallen

I 2017 ble sceneutstyret i Storsalen oppgradert ved at manuelle vinsjer ble byttet ut med motoriserte vinsjer.

Utfordringer framover og mål:

Stolene på Vertshuset og i forsamlingslokalet er gamle og bør byttes ut snart.

Lagerkapasiteten på huset er belastet fullt ut. Et felles lagertilbygg for samfunnshuset og Ulefosshallen ønskes.

Nome kino

Nome kino har i 2017 hatt 123 visninger, mot 128 i 2016. Besøket for 2017 var på 4055 mot et besøk i 2016 på 4819. Det er noe nedgang fra 2016, på lik linje med de fleste andre kinoer i Norge (2016 var et usedvanlig godt kino år). Nome kino samarbeider med skolene, Barnas hjerterom, 17. maikomiteen på Ulefoss, Den kulturelle skolesekken, SFO og Den kulturelle spaserstokken. Både Barnas Røde Kors og NAV kjøper «verdibilletter» til utdeling. Den store skolekinodagen ble gjennomført i februar og Den store kinodagen ble gjennomført i november.

11.7 Tjenesteområde H6: Reiseliv

Kommentarer til regnskapet:

Området går i noe underforbruk. Dette er grunnet noe bruk av egne ressurser til å bemanne turistinformasjonen ved Ulefoss sluse.

11.8 Tjenesteområde H7: Næring

Generelle kommentarer til området

Næringsarbeidet i kommunen er delt mellom Midt Telemark Næringsutvikling (MTNU) og Nome kommune. Nome Investeringselskap er en annen viktig næringsaktør i Nome.

Viktige prosjekter i 2017

- Intensivert arbeid med Nome kompetansehus
- Utviklingsarbeid gjennom Telemarkskanalen regionalpark
- Bedriftsretta støtte 2017 – tiltak administrert av MTNU. Se årsberetning for MTNU.
- Infrastruktur forskjønning og bolyst (tilskudd til Vakre Lunde/Vakre Ulefoss)
- Overført støtte til det interkommunale næringsfondet
- Produksjonstilskudd Skien Dalen Skipsselskap AS
- Utviklingsprosjekter Lunde slusepark (infrastruktur og bru over dammen)

Kommentarer til regnskapet for 2017

Statlig næringsfond. Den regnskapsmessige beholdningen pr.31.12.2017 er på kr 1.766.992,- overføring til MTNU for bedriftsretta støtte 2017 på kr 850.000,- ble ikke overført før i 2018. Kraftfondet. Den regnskapsmessige beholdningen er pr 31.12.17 på kr 350.574,-

11.9 Tjenesteområde H8: Strategisk planlegging

Kommentarer til regnskapet:

Området går i underforbruk grunnet vakanse i stilling med halvtårseffekt og langvarig sykemelding uten vikar.

11.10 Tjenesteområde H9: Nome bibliotek

Regnskapsavvik 2017:

Underforbruket skyldes primært stenging av avdelingen på Ulefoss, vakanse i en 50% stilling i noen måneder og generelt sparsommelig drift.

Eva Rismo
Utviklingssjef,
Etat for Samfunnsutvikling

12. Rammeområde I: Teknisk sektor

12.1 Økonomi – totale rammer

	Budsjett	Regnskap	Avvik	%-	Regnskap
	2017	2017		forbruk	2016
I Teknisk sektor					
Sum tjen.Område: I1 Etatsadministrasjon og fellestjenester	9 426	9 715	-289	103	8 213
Sum tjen.Område: I2 Byggesak, GIS og oppmåling	2 228	2 044	184	92	3 765
Sum tjen.Område: I3 Kommunalteknikk ekskl. VA	10 432	11 300	-868	108	10 508
Sum tjen.Område: I4 Eiendomsforvaltning	13 525	12 522	1 003	93	9 707
Sum rammeområde: I Teknisk sektor	35 611	35 581	30	100	32 193

Til tross for utfordringer på veg og boligtilskudd har vi klart å gå i balanse.

12.2 Tjenesteområde I1: Administrasjon og fellestjenester

Kommentarer til regnskapsavvik

Posten boligtilskudd landet på kr 1 650 000. Budsjett var på kr 500 000. Teknisk finansierte en budsjettregulering som tilførte posten kr 330 000 i november. I tillegg ble det bevilget kr 250 000 som en tilleggsbevilgning. Overskridelsen er hovedsakelig dekket opp ved mindre forbruk på eiendomsavdelingen.

12.3 Tjenesteområde I2 Byggesak, GIS og oppmåling

Beskrivelse av tjenestene

Avdelingen har forvaltningsansvaret for plan- og bygningsloven, delingsloven og matrikkelloven i tillegg til flere andre mindre omfattende lover og forskrifter. Miljø- og forsøplingssaker har vært en del av ansvarsområdet – men dette ble endret i løpet av året. Det er en stor data- og informasjonsflyt til private kunder, næringsdrivende og eiendomsmeglere fra avdelingen. Arbeidet med vedlikehold av databaser knyttet til kartproduksjon, matrikulering og bygg/anleggstiltak er betydelig.

Avdelingen har også et omfattende samarbeid med andre avdelinger og etater, og bidrar også i flere prosjekter som avdelingen ikke har hovedansvar for. Det er et høyt kundefokus på de tjenestene som leveres. Dette kan i perioder gå utover fremdriften på andre planlagte og ønskelige aktiviteter. Avdelingen ble slått sammen med arealplanlegging ved etablering av SU etaten.

Kommentarer til regnskapsavvik

Avdelingens inntekter er i hovedsak gebyrer på søknadspliktige saker. Statistikken har over noe tid vist en utflating i antall saker, noe som påvirker inntektene. Denne trenden fortsatte i 2017, med færre delings- og oppmålingssaker enn normalt. Fordi deler av driftsbudsjettet finansieres gjennom gebyrer, gir dette oss utfordringer hvis søknadstallene fortsetter å holde seg lave fremover. Et langvarig sykefravær (og dels vakanse) gjennom store deler av året, bidrar til at vi holder budsjettet, men med et økende arbeidspress.

Utfordringer og mål

Avdelingens hovedmål er å gi kundene en rask og forsvarlig saksbehandling innenfor gjeldende lover, retningslinjer og vedtatte rammer. Avdelingen skal om mulig også yte service overfor andre etater og brukere. Tjenester som leveres statlige og regionale organ skal ha rett kvalitet.

Målene er konkretisert gjennom fokus på arbeidsmiljø, vedlikehold og utvikling av GIS-området, samt samordning og effektivisering av saksbehandlingen. Kravene til dokumentasjon, rapportering og temaundersøkelser øker i omfang og det er økt utrednings- og prosjektbehov. Det merkes godt at tiden som vi bruker til primæroppgavene er under press.

Det er viktig at avdelingen fortsatt får anledning til å være oppdatert på utstyr og programvare for å løse oppgavene på en effektiv måte. Vi har hatt et betydelig samarbeid med Bø og Sauherad når det gjelder investering i og vedlikehold av programvare/databaser. På tross av dette er kostnadene blitt høyere – og vokser mer enn kompensert ved prisstigning. Avdelingen har i 2017 jobbet med salg av kommunal eiendom. Det er etablert en kontakt/dialog med flere entreprenører og eiendomsutviklere i regionen. Arbeidet har bl.a. ført til salg av Verket skole på Ulefoss, der det nå skal oppføres leilighetsbygg. Vi klarte ikke å selge det gamle helsesenteret i Lunde og «skoletomta» i Vassås til boligutbyggere.

Sykefravær

Avdelingen har hatt lavt sykefravær over tid. Et langtidsfravær har dette året påvirket kapasiteten i avdelingen. Det var også en stilling som sto ubesatt deler av året.

Viktige forhold i 2017

Avdelingen har en akseptabel bemanning, men vakanser og dels sykdom har ført til at avdelingen i praksis over tid har hatt redusert bemanning. Arbeidsmengden har i perioder grenset til det uforsvarlige. Stillingshjemmelen Plan- og miljørådgiverstillingen er nå endret med nytt innhold. Det er viktig at arbeidsoppgavene som har fulgt denne stillingen gjennomtenkes og plasseres fornuftig i ny organisering. Dette inkluderer pågående prosjekter som oppfølging av vanddirektivet, friluftsområder i Telemark, geopark-arbeidet osv.

De seinere åra har ny matrikkel lov gitt større arbeidsmengde. Kommunen utføres også ikke-fakturerbar matrikulering for andre etater som Jordskifteretten og Statens vegvesen. Det er nå på gang ytterligere endringer i lovverket som skal behandles våren 2018. Endringene kan føre til at oppmålingsarbeidet må omorganiseres. (Siste nytt pr mars 2018 er at dette ikke vil få flertall i Stortinget).

Type saker - antall	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Oppmålingsforretninger	57	22	22	34	64	45	47	37	39*
Delingssøknader	21	19	17	27	42	36	28	26	30
Byggesaker	160	137	132	141	176	134	134	123	95
Nye boliger godkjent	8	6	13	20	20	4	38	4	13
Nye boliger tatt i bruk	5	3	5	16	24	13	24	8	10
Bruksendringer	3	4	9	6	4	8	8	10	7
Rivingstillatelser	19	15	5	13	24	19	12	8	13
Søknad om utslipp	5	4	2	8	6	2	3	3	6
Regulering – nye planer	0	2	4	6	4	0	3	4	0
Dispensasjoner – byggesak				1	3	2	3	2	1
Dispensasjoner - plansak				35	33	26	38	29	17

(*Avdelingen mottok 51 oppmålingssaker – resterende gjennomføres våren 2018)

I 2017 mottok avdelingen en klage på vedtak etter plan- og bygningsloven.

12.4 Tjenesteområde I3: Kommunalteknikk eks. vann og avløp

Beskrivelse av tjenestene

Tjenesteområdet består av drift og administrasjon av veger og plasser, vannforsyning og avløpsrensing. Avdelingen har hovedansvaret for vann, avløp, vegvedlikehold samt fakturering og kundeoppfølging.

Kommentarer til regnskapsavvik

Opprinnelig budsjett var på kr 7 299 000, og med en budsjettregulering på kr 850 000 ble totalbudsjett for 2017 på kr 8 149 000. Resultatet for 2017 ble likevel et merforbruk på kr 1 686 000 i forhold til opprinnelig budsjett og kr 836 000 i forhold til justert budsjett. Resultatet for 2015 ble kr 1 225 000 (tallene for 2014 ble et merforbruk på kr 823 000 på veg i forhold til opprinnelig budsjett, mens merforbruket i 2013 var på kr 2 330 000). Formålet med å presentere disse tallene er å påpeke at budsjettområdet vei ikke er i nærheten av å ha et reelt budsjett.

I perioder var det mye nedbør både på sommeren og høsten i 2017. Ved jevne mengder med nedbør, blir grunnen mett med vann og blir mindre mottakelig for styrtregn over korte perioder. Dette fører til kostnader med oppfølging (overtid) og istandsetting av veger i etterkant.

Følgende kan nevnes som medvirkende årsak til merforbruket utover det faktum at området ikke har et reelt budsjett:

- Istandsetting av veger i Helgen for ca. kr. 200 000 etter store nedbørsmengder fredag 16. juni.
- Økte utgifter til overtid på grunn av mer ekstremvær og bytting av stikkrenner, særlig etter 24. og 25. oktober hvor blant annet 5 kommunale veger måtte stenges på grunn av store skader og Rv. 36 ble undergravd utenfor innkjøringen til Ringsevja og fikk store ødeleggelser.
- Endret situasjon på vinterdrift med mye mer strøing enn tidligere år, under vises en sammenligning av regnskapstall over strøing de siste 5 årene:

År	Kostnad strøing
2017	kr. 1 867 439
2016	kr. 951 971
2015	kr. 1 069 638
2014	kr. 118 231
2013	kr. 377 422

Det presiseres at det i hovedsak er været som bestemmer hvor mye som brukes av de variable postene på veg.

Utfordringer og mål

Avdelingen har over lengre tid hatt for mange arbeidsoppgaver i forhold til kapasitet. Det er en utfordring å opprettholde noenlunde tilfredsstillende og sikker fremkommelighet på kommunens veger både sommer og vinter. Kommunen har ansvar for ca. 140 km veg, herav ca. 100 km grusveg. I tillegg kommer vedlikehold av ca. 60 000 kvm med plasser.

Tjenesteområdet veg har normalt et budsjett som ikke kan dekke opp det kommunens innbyggere forventer. Det har over flere år vært for trange budsjett. Dette har medført et stort etterslep på vedlikehold av veger. Det ble tatt et aktivt grep i 2014 med at teknisk etat leaset

en hjulgraver. Denne har som hovedmål å grøfte langs kommunale veger samt kantrydding av vegetasjon på vinterstid. 2015 ble det første året med fullt engasjement på grøf팅. Dette var lenge etterlenget og vil på sikt bedre veienes evne til å tåle nedbør og derved redusere faren for merforbruk. Selv om situasjonen på veg er alvorlig skal man ikke svartmale situasjonen helt. En hjulgraver på heltid gjør at situasjonen gradvis blir bedre.

Det er dessverre fortsatt mengden av brøyting og spesielt strøing tidlig i året, som bestemmer om det er midler til et forsvarlig sommervedlikehold, dette er ikke en holdbar situasjon for kommunen. Når dette er sagt ønsker vi å fremheve at vi mener at vi har en god kvalitet på vintervedlikeholdet. Det er spesielt bekymringsfullt at det ikke er tilstrekkelig med midler til reasfaltering av eksisterende asfalt.

Viktige forhold i 2017

Det anses som meget viktig at det fortsatt prioriteres å grøfte langs veiene. Reasfaltering av veier blir mer og mer påtrengende etter hvert som gammel asfalt går i oppløsning og sprekker. En vinter med mye frysing og tining forverrer situasjonen ytterligere.

12.5 Tjenesteområde I4 Eiendomsforvaltning

Beskrivelse av tjenestene

Eiendomsavdelingen har ansvaret for forvaltning, drift og vedlikehold av kommunens eiendommer. Avdelingen har også vedlikeholdet av eiendommene til kommunens to boligstiftelser (94 leiligheter). Kostnader dekkes av stiftelsene. Med de kommunale utleieleilighetene blir det totalt 180 leiligheter. Totalt har avdelingen driftsansvaret for ca. 70 000 kvm bygningsareal (eks. boligstiftelsene). Avdelingen har et betydelig personalansvar med totalt 34 personer ansatte - fordelt på renholdere, vaktmestere, håndverkere og administrasjon.

Kommentarer til regnskapsavvik

På grunn av vakanse i ingeniørstillingen i 8 måneder er det spart midler som er brukt andre steder i tjenesteområdet. Det har også medført etterslep i arbeidsoppgaver.

Videre har det vært et mindre forbruk innenfor renhold grunnet en kombinasjon av at det har blitt spart inn litt på innleie av vikarer og en høyere andel i refusjon på sykemeldte enn budsjettet.

Det har vært et merforbruk på formålsbyggene som er et resultat av økt behov for vedlikehold, dette er tidligere varslet i utfordringsnotatene.

Det har blitt brukt litt mindre av driftsmidler på Dagsrud, dette må sees i sammenheng med at det har blitt brukt mer av arbeidsstyrken på formålsbyggene.

Kommunale gebyrer for 4. kvartal har ikke blitt belastet 2017 budsjettet, noe som bidrar til større overskudd. Dette vil slå negativt ut for 2018 budsjettet. (ca.kr 130 000).

Utfordringer og måloppnåelse

Innenfor de bevilgede rammene er det lite handlingsrom utover det som må gå til drift, dette gjelder energi, kommunale gebyrer og renovasjon, lovpålagte kontroller og serviceavtaler på slukkeutstyr, varslingsanlegg, sprinkleranlegg og heiser. Det gjør at det er lite midler igjen til vedlikehold.

Det er nå på tide å varsle om at det ikke er forsvarlig å skyve på de store vedlikeholdsbehovene som mange av byggene våre trenger, det gjelder bygg med dårlige tak, maling av fasader på bla. Lunde 10-årige skole, RIBO, Helgen barnehage, Gamlebanken på Ulefoss og Lundetunet. Bygningsmassen på Dagsrud er utsatt for hard bruk og har en alder som utløser store vedlikeholdsbehov.

Det skal også nevnes at Nome sjukeheim begynner å komme i en alder der vedlikeholdsbehovene begynner å bli betydelige.

Det er utfordrende å få midlene til strekke til for å opprettholde en standard som er innenfor de lovlige kravene. Med hjelp av innsparte lønnsmidler i 2017 har det vært mulig å få malt rådhuset og halve RIBO.

Viktige forhold i 2017

Det allerede store behovet for en styrking av vaktmestertjenesten i Lunde ble enda tydeligere i 2016 da eiendomsforvaltningen overtok ansvaret for Bjervatun og når avdelingen i tillegg i 2017 har overtatt Lunde kompetanse hus må det gjøres noe med konsekvensene av dette.

Det har nå blitt ansatt en ny driftsingeniør på avdelingen til eiendomssjefens store glede, det er likevel stort press på avdelingen grunnet mange arbeidsoppgaver som har hopet seg opp i perioden med vakanse, det er både tid og ressurskrevende å lære opp nyansatt, drifte bygningsmassen og jobbe seg gjennom opphopede oppgaver

Vi kan spesielt nevne vedlikehold av leiligheter, bytting av tak, maling av rådhuset, utskifting av bad, el-anlegg og kjøkken på Dagsrud. I tillegg kommer som vanlig drift, vedlikehold og renhold av eiendommene.

Vi har også brukt mye av arbeidskapasiteten på forskjellige investeringsprosjekter.

Det vises til dette kapitlet for å vise hva som er gjennomført i 2017.

13. Rammeområde J og K: Vannforsyning og avløp

13.1. Totale rammer

	Budsjett	Regnskap	Avvik	%-	Regnskap
	2017	2017		forbruk	2016
J Vann					
Sum rammeområde: J Vann	-3 904	-3 822	-82	98	-3 833
K Avløp					
Sum rammeområde: K Avløp	-5 522	-5 309	-213	96	-5 006

13.2 Tjenesteområde J Kommunalteknikk - Vannforsyning

Beskrivelse av tjenestene

Vannforsyning består av 4 vannverk og ca. 110 km med vannledninger. Alle kommunale vannverk oppfyller nå drikkevannsforskriften. I kommunale vannverk er det i 2017 produsert 906 000 m³ mot 865 000 m³ vann i 2016.

Kommentarer til regnskapsavvik

Området har et merforbruk på kr 82 000 i forhold til budsjett. Dette skyldes bl.a. at vi må sette av kr 356 000 mer i bundet fond for avløp enn budsjettet (skyldes i hovedsak endrede renter og indirekte kostnader enn forutsatt).

Utfordringer og mål

Det er ønske om flere vannmålerpersoner på ledningsnettet på Ulefoss og i Lunde. Vi kan da

følge med på hvilke deler av nettet som lekker mest og om det kommer nye lekkasjer som øker forbruket. Det å få etablert flere målepunkter er et viktig mål for 2018. I tillegg er det flere utfordringer som burde prioriteres. Dette er:

- Oppdatering av VA forskrift (vurdere om alle skal ha vannmåler)
- Ny hovedplan for vannforsyning, forrige hovedplan var satt til 2015.
- Rehabilitering av høydebassenger
- Det er identifisert flere vannledningsstrekk av asbestsement, som er av dårlig kvalitet.

Viktige forhold i 2017

Mannskapene var over lengre tid engasjert i graving og innkobling av to nye hovedvannledninger over Skoeelva i Lunde. Dette ble tvunget frem etter en stor vannlekkasje 23. august. Det har vært et tidkrevende prosjekt, som var særlig utfordrende i perioder med mye nedbør og tidvis mye vannføring i Skoeelva. Det har kun vært mulig å jobbe med det mest nødvendige på vannsiden.

Av viktige vedlikeholdsoppgaver for 2017 kan det nevnes:

- Ny hovedvannledning ble lagt på Kaste.
- Ny spylemulighet på inntaksledningen til Ulefoss VV, for å sikre bedre råvann.
- Det ble satt ned ny vannkum ytterst på ledningsnettet i Helgen.
-

13.3 Tjenesteområde K Kommunalteknikk – avløp

Beskrivelse av tjenestene

Avløp består av 4 renseanlegg og ca. 63 km med avløpsledninger.

Kommentarer til regnskapsavvik

Området har et merforbruk på kr 213 000 i forhold til budsjett. Dette skyldes bl.a. at vi må sette av kr 177 000 mer i bundet fond for avløp enn budsjettet (skyldes i hovedsak endrede renter og indirekte kostnader enn forutsatt).

Utfordringer og mål

Kommunens to små renseanlegg begynner å bære preg av alder og slitasje. Søvitt og Lunde renseanlegg er nå renovert. Kommunens ledningsnett er utett, det medfører at våre renseanlegg tilføres mye overvann, og tendensen er stigende.

24. og 25. oktober ble det målt rekordmengder med overvann inn på Lunde RA, 2 525 m³, og den største vannmengden som kommer inn til Søvitt avløpsrenseanlegg er 10 ganger større enn den minste. For å nå målene må det investeres betydelige beløp i ledningsanlegg, samt drives aktivt med å finne innlekkingspunkter. Dette er oppgaver som både er arbeidskrevende og kostnadskrevende. Det må jobbes systematisk med dette. Uforutsette hendelser stjeler mye tid som burde vært benyttet til å rehabilitere gamle ledninger. Ved å skyve dette ut i tid vil vi bare få et større trykk når ledningene kollapser.

Nye utbyggingsprosjekter er også tidkrevende, men svært etterlenget.

Viktige forhold i 2017

Tangen som leies som kontor og verksted for mannskapene, har blitt totalrenovert i 2017. Det har tatt noe tid å rydde ut av lokalene, og det har ikke vært like enkelt å planlegge arbeid uten

kontorplass med tilhørende dokumenter og kart.

I 2017 ble det utført investeringer innenfor varmegjenvinning på Søvitt RA, som vil gi en årlig energibesparelse på opp mot kr 100 000.

Sentrifugen på Lunde RA fungerer ikke optimalt og det brukes mye tid til å få godt nok avvanningsresultat.

VA Kaste startet opp i august og har stort sett gått etter planlagt fremdrift. Noen endringer i trase og løsninger er naturlig i prosjekter av denne størrelsen. Viser ellers til kommentarer i investeringsbudsjettet.

14. Midt-Telemark brann- og redningstjeneste (MTBR)

Midt-Telemark Brann- og redningstjeneste (MTBR) er et samarbeidstiltak mellom kommunene Nome, Bø og Sauherad, organisert etter kommunelovens § 28 b – Administrativt vertskommunesamarbeid. MTBR har ansvar for brannberedskapen, brannforebyggende tiltak og tilsyn i Midt-Telemark, og utfører kommunenes oppgaver etter brannloven og vedtekter for Midt-Telemark Brann- og Redningstjeneste.

Nome kommune er vertskommune for samarbeidstiltaket som ledes av Brannsjef/avd. leder Svein Ove Kåsa. MTBR har kontorsted i rådhuset på Ulefoss.

I fagrådet for MTBR sitter Teknisk sjef i Nome Per Kristian Bjønnes, Kommunalsjef i Sauherad Joar Sættem, Gudmund Amundsen fra Bø og tillitsvalgt representant Aslak Gilde.

Antall ansatte i 2017 var 8 personer i 100 % stilling og 40 deltidsmannskaper uten fast stillingsprosent.

14.1 Økonomi

Tall i 1000 kr.	Regnskap	Budsjett	Avvik
	2017	2017	2017
Netto utgifter til fordeling:	12 564	13 289	725
Netto fordelt på Bø 30,1	3 782	4 000	218
Netto fordelt på Nome 42,4	5 327	5 635	308
Netto fordel på Sauherad 27,5	3 455	3 654	199

Kommentar til tallene:

MTBR fikk i 2017 et reelt mindreforbruk på kr. 725` som fordeles etter avtalt fordelingsnøkkel for Nome-Bø-Sauherad. Nome kommunes andel av mindreforbruket utgjør kr 308.000, og framkommer som en innsparing i rammeområde teknisk sektor – omtalt i kap. 12. Som vertskommune beholder Nome kommune momskompensasjonen for samarbeidstiltaket. Denne utgjør 363` mens det var forutsatt 200` i budsjettet, dvs. en merinntekt på 163` i regnskapet.

Hovedårsaken til det positive resultatet 2017 er i hovedsak at pensjonsinnskudd KLP er langt lavere enn budsjettet, samt at inntekter (les sykkelønnsrefusjoner) er langt høyere enn budsjettet. Det har i tillegg vært ett «rolig» brannår, med lite langvarige hendelser, slik at vi har kommet greit ut i forhold til budsjett også på dette området.

Hvis vi ser MTBR driftsbudsjett målt mot regnskap i et 5-års perspektiv får vi følgende resultat; 2013-merforbruk 194`, 2014-merforbruk 409`, 2015-mindreforbruk 406`, 2016-merforbruk 197` og 2017-mindreforbruk 725`. Man kan konkludere med at MTBR på en 5-års periode i snitt har hatt ett mindreforbruk på 66` årlig. Dette snitt-tallet er vi meget godt fornøyd med, da 1 husbrann alene kan utgjøre dette beløpet.

Innkjøp av brannbil MTBR-Sauherad hadde en ramme på 2 530` på investeringsbudsjettet. Det ble ett mindreforbruk på ca. 15` i forbindelse med prosjektet.

14.2 Feiing

	Regnskap	Budsjett
	2017	2017
Netto utgifter	3 332 817	3 299 000
Netto fordelt på Bø 2590 piper	1 039 852	1 029 075
Netto fordelt på Nome 3421 piper	1 373 488	1 359 253
Netto fordel på Sauherad 2292 piper	920 209	910 672
Totalt antall piper Midt-Telemark: 8303 piper		

Kommentar til tallene

Regnskapstallene for 2017 viser ett merforbruk på kr. 34 550. Dette vil si at vi for 2017 må finansiere merforbruk fra de respektive feiefond. Mva-kompensasjon utgjør 1 548,-, og beholdes av Nome kommune som vertskommune.

Årsaken til merforbruk skyldes ene og alene at vi var så heldige å få 2 feiere på kurs på Norges brannskole. Dette kurset er forberedende kurs man må ha for å kunne ta fagbrev i feierfaget. Inntektsmessig kom vi ut som budsjettert.

Kostnad pr. pipe for 2017 var budsjettert til 397,-, og tilsvarte det Nome kommune tok i avgift for 2017. For 2018 blir kostnad og avgift 361,- for Nome kommune. Feie- og tilsynsavgiften er basert på selvkost-prinsippet.

Sykefraværet

Sykefraværet for heltidsansatte ble i 2017 på 5,0 %. Prosenten er tilfredsstillende med tanke på at MTBR er en liten avdeling med 8 heltidsansatte. Utslaget på fraværs-statistikken blir stort ved fravær av enkeltpersoner. Brannsjef var sykmeldt i større og mindre grad i siste halvår 2017, og er fra 2018 friskmeldt 100 %.

Fravær av deltidsansatte kommer ikke inn på fraværsstatistikken.

HMS-arbeidet

Vi har møter hvert kvartal med lokale verneombud/plasstillitsvalgte. I tillegg har vi også møter kvartalsvis med utrykningslederne. Avdelingsmøter for alle 100% ansatte i MTBR blir gjennomført en gang i måneden. Feierne har egne avdelingsmøter månedlig. Feierne jobber også i utgangspunktet parvis, og dette er et løft for arbeidsmiljøet og sikkerheten deres. Vernerunder er gjennomført på alle stasjonene i mai/juni måned. Medarbeidersamtaler er ikke gjennomført i 2017, da brannsjef har vært sykmeldt i større og mindre grad siste halvår.

MTBR har hatt tilsyn fra Arbeidstilsynet angående brannfolk og feieres risiko for helseskadelig støv, gass og brannrøyk i ulike arbeidsrelaterte situasjoner (inkludert brannstasjonene). MTBR har i tilbakemelding fått lukket de avvikene som ble gitt. Mange av avvikene er lukket med forbehold om at ny brannstasjon på Ulefoss vil bli bygget. Kommunestyrevedtak som omhandler brannstasjonen på Ulefoss er sendt til Arbeidstilsynet ifbm. det postale tilsynet.

For øvrig henvises til mer omfattende årsrapport for MTBR – lagt fram til behandling i Midt-Telemark-rådet.

Svein Ove Kåsa
Brannsjef MTBR